



EX*LIBRIS

WOJEWÓDZKIEJ
I MIEJSKIEJ
BIBLIOTEKI
PUBLICZNEJ
IM. EMANUELA SINOŁKI
W OPOLU



Pierwszy rok
w
**Odzyskanym
Wrocławiu**

Pierwszy Rok **w Odzyskanym Wrocławiu**

Nakładem Zarządu Miejskiego m. Wrocławia
Maj 1946 r.



338

~~10061~~ 1665 \$

338(438)(09)

ZBIORY ŚLĄSKIE

Akc ⁴²² VI Nr 54/65 C P

Składano w Drukarni Spółdz. Wyd. »Wiedza«
Tłoczono w Państwowych Zakładach Graficznych Nr. 2
we Wrocławiu.

Pierwszy rok w Odzyskanym Wrocławiu

Mija pierwszy rok od chwili gdy z dymu, pożarów i zgłiszcz zaczął się dźwigać odzyskany Polski Wrocław do nowego życia. Potężny czyn zbrojny Armii Radzieckiej i Wojska Polskiego przywrócił Polsce tę perłę i stolicę Dolnego Śląska, jednakże przez bezmyślny i beznadziejny opór gniazd niemieckich, w stanie takiego zniszczenia, że wydawało się, iż przywrócenie normalnego życia w tym mieście jest niemożliwe. Taki był właśnie cel i zamierzenia pobitego na łeb wroga, który przed swą ucieczką nie tylko planowo niszczył i podpalał najważniejsze obiekty, lecz dla spotęgowania chaosu pozostawił tu i ówdzie miny, bomby zegarowe, wybuchające w długi czas po jego ustąpieniu.

Odwieczny wróg nie liczył się jednak z prężnością i siłami dynamicznymi, jakie tkwią w Narodzie Polskim. Zadanie nasze było oczywiście bardzo trudne i wiele, wiele jeszcze pozostaje do wykonania, lecz śmiało rzec można i bez przesadnego optymizmu, że z wyników pracy naszej możemy być zadowoleni.

Na odcinku administracji i gospodarki miejskiej m. Wrocławia przebyliśmy w ciągu tego roku olbrzymią drogę naprzód, mimo wielowiekowego braku tradycji polskiej w tym mieście. Krótkie sprawozdanie z pracy poszczególnych wydziałów, przedsiębiorstw i zakładów miejskich, ujęte w tym wydawnictwie, być może nie kompletnie, daje ilustrację pracy dość wyraźną.

Pragnę wyrazić szczerze uznanie i głęboką wdzięczność tym wszystkim, którzy swą uporczywą pracą, częstokroć prowadzoną w warunkach prymitywnych i ciężkich, przyczynili się do osiągnięcia pomyślnych wyników. I społeczeństwu, wszystkim obywatelom m. Wrocławia, towarzyszącym pracy, dziękuję za realne dokonania i za pomoc udzieloną z całym zapalem i w każdym wypadku, gdy o nią Zarząd Miejski się zwracał.

Pełnomocnik Rządu R. P.
na miasto Wrocław
INŻ. A. WACHNIEWSKI.

Organizacja Zarządu Miejskiego m. Wrocławia

Na zasadzie uchwały Zarządu Miejskiego miasta Wrocławia z dnia 6 lipca 1945 r. i zgodnie z zarządzeniem Pełnomocnika Rządu na Obwód XXXIX miasto Wrocław, z dnia 10 lipca 1945 r. Zarząd Miejski m. Wrocławia obejmuje następujące Wydziały, Urzędy i Biura:

I Dyrekcja Zarządu Miejskiego:

Z podporządkowanymi jej: Sekretariatem Prezydialnym, Biurem Prasowym, Inspektoratem Miejskich Urzędów Obwodowych, Biurem Statystycznym, Miejskim Urzędem Kontroli, oraz Strażą Ochrony Miejskiej.

II Wydział Ogólny:

Obejmuje sprawy wynikające ze stanowiska Pełnomocnika Rządu na miasto Wrocław, jako Przedstawiciela Rządu, oraz sprawy wynikające z funkcji Pełnomocnika Rządu, jako Przedstawiciela miasta i szefa administracji miejskiej, sprawy organizacyjne Zarządu Miejskiego i Miejskiej Rady Narodowej.

III Wydział personalny:

Obejmuje sprawy personalne pracowników Zarządu Miejskiego, oraz Zakładów i Przedsiębiorstw Miejskich.

IV Wydział społeczno - polityczny.

Sprawy ogólnie - informacyjne, sprawy stronnictw politycznych, stowarzyszeń i związków, oraz sprawy narodowościowe.

V Wydział administracyjno - prawny.

Sprawy karno - administracyjne, oraz postępowania przymusowego, sprawy wodne, przynależności

państwowej, i gminnej zmiany nazwisk, sprawy wywłaszczeniowe, wyznaniowe, ewidencji ludności i meldunków, urzędu stanu cywilnego, sprawy porządku publicznego oraz sprawy o przeważającym charakterze prawnym we właściwym zakresie bądź przy współudziale właściwych wydziałów.

VI

Wydział Finansowy:

Obejmuje sprawy budżetu Zarządu Miejskiego i zamknięć rachunkowych, nadzoru nad rachunkowością i kasowością, sprawy wyjednywania kredytów dla miasta i dysponowania kredytami otwartymi oraz sprawy wymiaru podatków i opłat miejskich.

VII

Wydział Budowlany:

Obejmuje sprawy o charakterze technicznym i techniczno - administracyjnym, a w szczególności sprawy architektoniczno - budowlane, drogowe, pomiarowe, planowania miasta, nadzoru budowlanego oraz odbudowy miasta. Nadto Wydziałowi Budowlanemu podlegały plantacje miejskie i ogródki działkowe, które następnie powierzone zostały specjalnemu Wydziałowi Plantacyj Miejskich.

VIII

Wydział Wojskowy:

Obejmuje sprawy związane z administracją i ewidencją osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej, sprawy przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, sprawy związane z administracją i ewidencją kontyngentów zwierzęcych oraz środków lokomocji dla potrzeb wojska, sprawy obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, kwaterunku wojskowego, oraz sprawy mobilizacyjne.

IX

Wydział Przemysłowy:

Obejmuje sprawy przemysłu wolnego, rzemieślniczego, koncesjonowanego okrężnego, komiwojażerów i samodzielnych agentów, zakładów przemysłowych oraz organizacje rzemieślnicze (cechy, korporacje), zwalczanie nielegalnego stanu w przemyśle, godziny pracy w handlu i przemyśle, statystyka przemysłowa, zakłady elektryczne, ewidencja nadań górniczych, oraz różne związane z powyższymi.

X *Wydział Aprowizacji i Handlu:*

Obejmuje administrowanie handlem wolnym, reglamentowanym państwowym, spółdzielczym i prywatnym. Zaopatrywanie ludności w artykuły powszedniego użytku. Zbiór przedmiotów, świadczeń rzeczowych i nadzorowanie obrotu nimi, nadzór nad zrzeszeniami handlowymi i cechami kupieckimi, nadzór nad przemysłem spożywczym z wyłączeniem cukrowni, oraz nadzór nad przemysłem gospód i hotelarskim.

XI *Wydział Zdrowia:*

Obejmuje sprawy lecznictwa, ewidencji personelu lekarskiego i pomocniczego, nadzoru nad zakładami leczniczymi, sprawę walki z chorobami zakaźnymi oraz sprawy farmaceutyczne i weterynaryjne.

XII *Wydział Opieki Społecznej:*

Obejmuje sprawy Miejskich Zakładów Opiekuńczych, sprawy świadczeń z tytułu Opieki Społecznej, sprawy opieki nad matką i dzieckiem, sprawy repatriacyjne w porozumieniu z Państwowym Urzędem Repatriacyjnym, sprawy inwalidzkie, oraz ubezpieczeń społecznych.

XIII *Wydział Kultury, Sztuki i Oświaty:*

Obejmuje sprawy ochrony zabytków miejskich, sprawy kultury w dziedzinie literatury, muzyki malarstwa i plastyki, sprawy teatrów miejskich, muzeów i bibliotek oraz sprawy utrzymywania szkół miejskich.

XIV *Wydział Mieszkaniowy:*

Obejmuje sprawy przydziału mieszkań, oraz ich urządzenia dla ludności miasta, jak również dla urzędów.

XV *Wydział Gospodarczy:*

Obejmuje sprawy gospodarcze Zarządu Miejskiego, zarząd gmachów i innych nieruchomości miejskich, sprawowanie nadzoru nad personelem pomocniczym, zakupno inwentarza i nadzór nad nim, sprawy intendenty, urządzeń telefonicznych, drobnych remontów, oraz składnicy druków.

Jako samodzielny referat podporządkowany bezpośrednio Z-cy Pełn. Rządu R. P. Do zakresu działania tego referatu należy gospodarka autami, utrzymywanie i prowadzenie garaży i warsztatów reparacyjnych miejskich, jako też Zarząd Miejskich Składów Paliw.

Miejskie Urzędy Obwodowe:

Zakres działania ośmiu (8) Miejskich Urzędów Obwodowych ustala specjalna instrukcja.

UWAGA: W nowym Statucie organizacyjnym przewidziane jest połączenie niektórych Wydziałów, o pokrewnym charakterze działalności.

SKŁAD ZARZĄDU MIEJSKIEGO M. WROCŁAWIA

Pierwszym Pełnomocnikiem Rządu R. P. na m. Wrocław, od dnia 10.V. 1945 r. do dn. 15.VI.45 r. był Dr. Bolesław Drobner, a jego zastępcą w tym samym okresie ob. Dr. Filipowiczowa.

W dniu 1 kwietnia 1946 r. skład personalny Zarządu Miejskiego m. Wrocławia przedstawiał się następująco:

- | | | | |
|--------------------------------|--|---|---|
| 1. Inż. Wachniewski Aleksander | Pełnomocnik Rządu R.P. na m. Wrocław od 15.6.45 r. | | |
| 2. Inż. Podgórski Stefan | Zast. | „ | „ |
| 3. Mgr. Górny Alfred | „ | „ | „ |
| 4. Drobut Jan | „ | „ | „ |
| do 11.4. 46 r. | | | |

Dyrekcja Zarządu Miejskiego m. Wrocławia

1. Dr. Łach Maciej Dyrektor Z. M. od 10 maja 1945 r.
2. Mgr. Marusiński Jerzy Wicedyrektor od 30.8.45 r.

Wydziały Z. M.

- Wydział Administracyjno-Prawny Mgr. Poźniak Leopold, od 11.IV.46 r. Zast. Pełn. Rz.,
- „ Apropowizacji i Handlu—Inż. Jaskólski Józef,
- „ Budowlany—Inż. Rybicki Józef,
- „ Finansowy—Płk. Wolf Franciszek,

Wydział Gospodarczy — Mgr. Sucharda Tadeusz,
 „ Kultury, Sztuki i Szkolnictwa — Mgr. Jochelson Andrzej,
 „ Mieszkaniowy — Mgr. Dymek Zdzisław,
 „ Ogólny (zast.) — Dr. Czuszkiewicz Józef,
 „ Personalny — Lis Aleksander,
 „ Plantacyj Miejskich — Inż. Węglowski Alfons
 „ Pracy i Opieki Społecznej — Mgr. Modrzejewski Roman,
 „ Przedsiębiorstw Miejskich — Dr. Czyżewski Kazimierz,
 „ Przemysłowy — Mgr. Jakubowski Maciej,
 „ Społeczno Polityczny — Dr. Taube Walery,
 „ Wojskowy — Mjr. Gorgos Wojciech,
 „ Zdrowia — Dr. Czarnecki Mieczysław,
 Miejskie Składy Paliwa — Inż. Śliwa Julian,
 Miejska Straż Pożarna — Ob. Bikner W. por. pożarn.,
 Miejski Urząd Kontroli — Mgr. Bałuciński Emil,
 Stołówki Miejskie — Ob. Galiński Kazimierz,
 Biuro Prasowe — Red. Rozgórski Jan,
 Biuro Statystyczne — Ob. Walawski Tadeusz,
 Zarząd Portu — Inż. Sierpiński Stanisław,
 Miejska Straż Ochrony Obiektów — Por. Stolarski T.

Miejskie Zakłady Użyteczności Publicznej

Elektrownia Miejska — Inż. Bruski-Kasyna Jan,
 Gazownia Miejska — Inż. Dorochowicz Stanisław,
 Zakład Czyszczenia Miasta — Inż. Bojan Franciszek,
 Miejskie Zakłady Komunikacyjne — Inż. Mech Kaz.,
 Wodociągi — Inż. Dziewoński,
 Kanalizacja — Inż. Gabryszewski.

WYDZIAŁ ADMINISTRACYJNO - PRAWNY

Sprawy obywatelstwa:

Do Wydziału Administr. - Prawnego wpłynęło dotychczas ogółem 2.244 podań o obywatelstwo polskie.

Podania te rozdzielone są na 4 kategorie, a mianowicie:

I kategoria obejmuje sprawy o uznanie obywatelstwa polskiego z tytułu polskiego pochodzenia — 1.768 spraw.

II kategoria o nadanie obywatelstwa polskiego — 340 spraw.

III kategoria o odzyskanie obywatelstwa polskiego — 50 spraw.

IV kategoria o poświadczenie obywatelstwa polskiego — 86 spraw.

Z pierwszej kategorii spraw wydano 879 tymczasowych poświadczeń obywatelstwa. Załatwiono ostatecznie 74 sprawy z czego wydano 18 aktów uznania obywatelstwa polskiego. Akty uznania otrzymali następujący mieszkańcy Wrocławia:

1. Kapczyński Stefan
2. Mgr. Pox Jerzy Mateusz
3. Wegner Waclaw
4. Urbańczyk Paweł
5. Krupka Józef
6. Dr. Kuczański Ludwik
7. Jentsch Stanisława
8. Jagła Robert
9. Tabernacki Czesław
10. Kondziela Anna
11. Cyrol August
12. Dytko Józef
13. Paczyński Edmund
14. Landsman Ignacy
15. Adamiec Karol
16. Mahry Bernard
17. Michalski Józef
18. Kudla Paulina
19. Juszcak Franciszek.

W II kategorii spraw Zarząd Miejski przeprowadza tylko postępowanie wyjaśniające i akta sprawy przkłada Urzędowi Wojewódzkiemu, który wydaje decyzję w instancji. W sprawach tych nie wydaje się tymczasowych poświadczeń obywatelstwa; w przypadkach, gdy zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające nadanie obywatelstwa (np. petent pozostaje w związku małżeńskim z osobą narodowości polskiej), Zarząd Miejski wydaje mu zaświadczenie o niewysiedleniu z terminem 2 miesięcy, aby do czasu wydania decyzji nie dopuścić do wysiedlenia osoby zainteresowanej.

Z III kategorii spraw załatwiono tymczasowo 9 spraw ostatecznie 2.

W IV kategorii wydano w ostatecznym załatwieniu 28 poświadczeń obywatelstwa polskiego.

Zmiana nazwisk i imion.

Wpłynęło spraw o zmianę nazwisk i imion 41. Z tego załatwiono tymczasowo 22 ostatecznie 2. Jeśli chodzi o zmianę imienia to właściwym do wydania decyzji jest Zarząd Miejski, jeśli zaś chodzi o zmianę nazwiska lub nazwiska i imienia to Zarząd Miejski przeprowadza postępowanie wyjaśniające w sprawie i przedkłada do decyzji Urzędowi Wojewódzkiemu, jako właściwemu. Wśród wniesionych podań o zmianę nazwiska przeważają prośby oparte na tej podstawie, że nazwisko, które chce petent przybrać, było używane w czasie okupacji, jako pseudonim osłaniający celem uchronienia się przed aktami gwałtu ze strony okupanta.

Tymczasowe zaświadczenia tożsamości

Wpłynęło od 13.7.1945 r. ogółem 863 podań. Wydano tymczasowych zaświadczeń tożsamości 450, odmówiono — 7. Załatwiono przedwstępnie spraw — 42. Tymczasowe zaświadczenie tożsamości wydaje się tylko osobom, nieposiadającym żadnego innego dowodu osobistego, zameldowanym na zamieszkanie. Tożsamość osoby stwierdza się na podstawie przedłożonych przez petenta dokumentów, lub na podstawie zeznań dwóch wiarygodnych świadków.

Sprawy karno-administracyjne

Oddział karno - administracyjny Zarządu Miejskiego został utworzony w czerwcu 1945 r.

Oddział w czasie od czerwca do końca grudnia 1945 r. załatwił przeszło 200 spraw.

W ciągu I kwartału 1946 r. do Oddziału wpłynęło ogółem 652 spraw z czego załatwiono w tym czasie 323.

Ilość spraw w Oddziale, jak również ilość przeprowadzanych rozpraw ustnych jest wyraźnym

wskaźnikiem poprawy organizacji i sprawniejszego funkcjonowania organów kontrolnych, działających na terenie m. Wrocławia. Zaś ilość załatwionych spraw w Oddziale wpływa w znacznej mierze na normalizację stosunków na terenie miasta, głównie w sensie spadku wszelkiego rodzaju niedozwolonych spekulacji.

Urząd Stanu Cywilnego

Z końcem miesiąca maja 1945 r. restytuowano pierwszy Urząd Stanu Cywilnego we Wrocławiu dla m. Wrocławia z przedmieściami przy Zarządzie Miejskim, pierwotnie przy ul. Stalina 95, następnie w gmachu tegoż Zarządu Miejskiego.

Działalność Urzędu rozpoczęła się w dniu 29 maja 1945 r. pierwotnie przy pomocy 2 urzędników, zaś od 1.I.1946 r. zajętych jest w tym urzędzie 3 urzędników. W czasie od dnia 29 maja 1945 r. do 31 grudnia 1945 r. udzielono ślubów cywilnych 280, zarejestrowano urodzin 584, oraz 2.450 zgonów.

Działalność Urzędu Stanu Cywilnego od dnia 1.I. 1946 r. opiera się na dekretach z dn. 25.9.45 a) o prawie małżeńskim, b) o prawie o aktach Stanu Cywilnego (Dz. U. R. P. Nr. 48 ex 1945) oraz na rozporządzeniu Min. Adm. Publ. i Sprawiedl. z 24.XI.1945 (Dz. U. R. P. Nr. 54 ex 1945) o wykonaniu prawa o aktach Stanu Cywilnego.

Od dnia 1.I.1946 r. do dnia 16.4.1946 r. udzielono ślubów 280 w czym Polakom 269, reszta przypada na Niemców i innych obcokrajowców, w tymże okresie zarejestrowano urodzin 452, z czego przypada na Polaków 183 urodzin, wreszcie zarejestrowano w tym czasie 1.181 zgonów, z czego przypada na Polaków 179.

Z chwilą przekroczenia cyfry 100 tysięcy Polaków, osiadłych na terenie miasta, zajdzie konieczność ustanowienia drugiego Urzędu Stanu Cywilnego dla Wrocławia.

WYDZIAŁ BUDOWLANY

Wydział Budowlany rozpoczął swą działalność w maju 1945 r. w nader ciężkich i trudnych warunkach—wobec braku odpowiednich pracowników, środków

transportowych i pomieszczeń. — Władze państwowe, samorządowe i wojskowe, które objęły miasto w posiadanie, zwróciły się do Wydziału Budowlanego o natychmiastową pomoc w odremontowaniu koniecznych pomieszczeń. — Wydział Budowlany był więc w pierwszych miesiącach jedyną zorganizowaną jednostką techniczną, która poza czynnościami normalnymi musiała z konieczności spełnić rolę przedsiębiorcy budowlanego na terenie całego Miasta. Pierwszym krokiem Wydziału było zbadanie stanu zniszczenia miasta i w tym celu zorganizowano brygadę Techników, która zbadała i określiła procentowo zniszczenie 28.000 budynków — przyczym okazało się, że w stosunku do całości procent zniszczeń dochodzi do 60%.

Stosunkowo mniejszy procent zniszczeń przedstawiają drogi i wogóle arterie komunikacyjne miasta. Natychmiast przystąpiono do rozbiórki domów grożących zawaleniem, oraz do uporządkowania głównych arterii komunikacyjnych. Równolegle z tym Wydział Budowlany zabezpieczył w granicach swych możliwości składy i magazyny materiałów budowlanych, z których nieomal do ostatniej chwili nie tylko Zarząd Miejski, ale również i wszystkie instytucje czerpały środki do przeprowadzenia remontów. Ogólnie biorąc pod uwagę całokształt prac Wydziału Budowlanego na tym polu musimy bezwzględnie zaliczyć ten okres za pomyślny, a osiągnięte wyniki świadczą o przełamaniu całego szeregu trudności, systematyczne choć powolne podnoszenie się tej gospodarki znajdują w konsekwencji swej wyraz w cyfrach i statystyce odbudowy miasta. Przez objęcie i zabezpieczenie składów i materiałów zachowano dla Państwa znaczny majątek. Ponieważ w początkowym okresie 1945 r. okazał się wielki brak materiałów dekarских, Wydział Budowlany uruchomił fabrykę papy dachowej, która wykazała znaczną sprawność tak dalece, że już w październiku 1945 r. osiągnięto produkcję przedwojenną (przy jednej zmianie), t. j. 1200 m² dziennie. Składy i warsztaty elektrotechniczne Wydziału Budowlanego w znacznej mierze przyczyniły się do połączenia z siecią elektryczną uszkodzonych działaniami wojennymi budynków państwowych i miejskich, tak dla celów przemysłowych, jak i dla oświetlenia. Zabezpieczono również wiele bezcennego materiału technicznego, jak plany, dokumenty pomia-

rowe, katastralne i budowlane, księgi i t. p., w sumie około 34.000 sztuk. Arterie komunikacyjne ucierpiały bardzo na skutek działań wojennych, gdyż zniszczonych zostało 60.000 m² bruków, 16 mostów stalowych, 9 żelbetowych, oraz 2 mosty drewniane. Również bardzo ucierpiały bulwary nadodrzańskie i obwałowanie rzeki chroniące miasto przed zalewem wielkich wód.

Pracę nad usuwaniem szkód w arteriach komunikacyjnych rozpoczęto już w 10 dni po upadku twierdzy t. j. dnia 16.5.1945 r. Przeciętnie pracowało przy robotach drogowo-mostowych i wodnych 300 robotników. Po usunięciu barykad i zapór przeciwczołgowych i po zasypaniu lejów spowodowanych wybuchami bomb i granatów wykonano w ciągu ubiegłego roku ponad 3.000 m² bruków, przywrócono komunikację na wszystkich ważniejszych odcinkach dróg przez zbudowanie prowizorycznych drewnianych mostów i naprawiono większe zniszczenia w obwałowaniu rzeki.

W zamierzeniach na przyszłość przewiduje się usunięcie wszystkich szkód w arteriach komunikacyjnych w ciągu 5 lat i w związku z tym w preliminarzu budżetowym na rok 1946 przewidziano wykonanie 9.800 m² nowych bruków, 2.000 m² chodników, odbudowę 14 mostów i częściową naprawę bulwarów i obwałowania Odry.

W okresie początkowym Wydział Budowlany zatrudniał do 1500 robotników przechodząc z wolna na skutek przejęcia zadań w dziedzinie odbudowy przez działy techniczne inwestycji państwowych, a zwłaszcza przez Wrocławską Dyрекcję Odbudowy na normalne tory i dzisiaj zatrudnia około 320 pracowników.

WYDZIAŁ WOJSKOWY

Wydział Wojskowy rozpoczął swą pracę w dniu 22.V.1945 r. Ponieważ na terenie miasta nie było w tym czasie jeszcze Rejonowej Komendy Uzupelnień, Wydział Wojskowy spełniał do pewnego stopnia jej funkcje, doręczając karty powołania i załatwiając sprawy doręczeń.

Już w lipcu przeprowadzono pierwszą rejestrację koni na terenie miasta, a w sierpniu rozpoczęto wypłatę zasiłków wojskowych, rodzinom wojskowym. Przystąpiono do zorganizowania życia sportowego na

terenie miasta. Stan boisk i urządzeń sportowych był katastrofalny, wszystkie poważniejsze stadiony zniszczone z dużymi lejami na boiskach, trybuny zdemastrowane. Wzięto się usilnie do pracy, tak, że już w sierpniu mogły się odbyć pierwsze zawody sportowe na boisku akademickim. Do końca 1945 r. wyremontowano 2 stadiony i 9 kortów tenisowych. Z inicjatywy Wydziału Wojskowego powstaje I-szy K. S. Wrocław, następnie Milicyjny K. S. W każdą niedzielę odbywają się zawody sportowe.

We wrześniu przyjeżdża Rejonowa Komenda Uzupełnień i z tą chwilą rozpoczyna się więcej normalna praca Wydziału w formie ścisłej współpracy i pomocy w dziale rejestracji i poszukiwanie osób obowiązanych do czynnej służby wojskowej.

Praca Wydziału powiększa się z chwilą rozpoczęcia demobilizacji.

Od września 1945 r. do połowy marca 1946 r. przez Wydział przyjęto ponad 3.000 zdemobilizowanych żołnierzy wszystkich stopni i różnych zawodów.

W międzyczasie przeprowadzono rejestrację przedpoborowych roczników. Praca Wydziału wkroczyła na normalne tory, tak, że obecnie załatwia się sprawy należące do Wydziału Wojskowego, a to:

Ewidencja i rejestracja osób obowiązujących do czynnej służby wojskowej.

Poszukiwanie i przekazywanie ewidencji.

Ewidencja koni, wozów i uprzęży.

Zasiłki dla rodzin wojskowych,

Sprawy kwaterunku wojskowego, zdobyczy wojennych itp.

Sprawy sportowe.

Te ostatnie rozwinęły się do tego stopnia, że obecnie na terenie miasta istnieje 12 klubów sportowych. Kluby jak też poszczególne szkoły otrzymały boiska i place sportowe. Tereny sportowe urządza się i porządkuje. Młodzież garnie się masowo do sportu, co jest najlepszym dowodem, że mimo usiłowań najeźdźcy — młodzież nie uległa demoralizacji.

WYDZIAŁ PRZEMYSŁOWY

Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego m. Wrocławia organizował wszystkie działy swego resortu od podstaw.

Jako władza przemysłowa I instancji, Wydział, stosownie do Prawa Przemysłowego, nadawał uprawnienia przemysłowe i kontrolował działalność przemysłową poszczególnych nominatów.

Ogółem wydano 2.265 uprawnień przemysłowych, z tego w miesiącu lipcu 1945 r. — 167, w m-cu sierpniu — 292, w m-cu wrześniu — 344, w m-cu październiku — 392, w m-cu listopadzie — 337, w m-cu grudniu — 213, w m-cu styczniu 126, w m-cu lutym — 133, w m-cu marcu — 203, a w m-cu kwietniu 1946 roku — 57, w cyfrach tych objęte są jedynie uprawnienia wydane obywatelom polskim, nie są wliczone uprawnienia wydawane obywatelom niemieckim, w myśl rozporządzenia, zezwalającego na wydawanie uprawnień przemysłowych Niemcom, w wysokości 10%, a których wydano od początku działalności Wydziału Przemysłowego 9, i to wyłącznie na warsztaty rzemieślnicze.

Uprawnienia przemysłowe wydawane są na podstawie uchwał Społecznej Komisji Kwalifikacyjnej, która to Komisja została powołana do życia w dniu 3 sierpnia 1945 r. i składa się z reprezentantów Stronnictw i Związków Zawodowych.

Wrocław poniósł w końcowej fazie oblężenia, największe uszkodzenia w obiektach przemysłowych na terenie Dolnego Śląska.

Ogólny bilans zniszczeń w przemyśle zawiera się mniej więcej w poniższych cyfrach:

Na skutek działań wojennych zniszczono:

zupełnie —	60%
około 50% zniszczenia —	30%
i w granicach poniżej 50% zniszczenia —	10%
razem	<u>100%</u>

Zniszczenia w 75% dokonane zostały przez samych Niemców, którzy ze zbrodniczą systematycznością niszczyli poszczególne obiekty.

Jednakowoż szybkie posuwanie się Wojsk Polskich i Armii Czerwonej nie pozwoliło zdewastować przemysłu całkowicie, dzięki czemu też przemysł kluczowy w znacznej mierze ocalał.

Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego opiekuje się wyłącznie przedsiębiorstwami zatrudniającymi poniżej 50 pracowników.

Niemniej jednak należy tu wspomnieć o największej w tej części Europy fabryce chleba, bułek, makaronów, sucharów i ciast (dawn. Konsumyerein), o produkcji przedwojennej z samego tylko chleba przeszło 150 tysięcy kg. dziennie, która przejęta została od Armii Radzieckiej z początkiem listopada ubiegłego roku, zorganizowano produkcję i oddano ekspozyturze Ministerstwa Aproprowizacji i Handlu, tj. Zjednoczeniu Przemysłu Spożywczego. W ten sam sposób oddano sąsiadujący z tym obiekt, największą na terenie Dolnego Śląska fabrykę wód mineralnych.

Obecnie przeprowadzana jest rejestracja wszystkich zakładów przemysłowych bez względu na to, czy poszukiwane obiekty należą do przemysłu kluczowego, zjednoczeniowego, prywatnego, okrężnego, czy też jakichkolwiek warsztatów, zajętych, pozostających w remoncie, lub niezajętych.

Tabela uprawnień według branż:

Przedsiębiorstwa przemysłowe według branż:

zakłady fryzjerskie	110
introligatornie	6
pracownie blacharskie	13
pralnie i magiel	21
warsztaty radio-techn.	16
„ elektro-techn.	46
„ stolarskie	14
„ szklarskie	53
„ instalacyjne	26
„ kominiarskie	14
„ kuśnierskie	10
„ ślusarskie	59
przeds. budowlane	51
drukarnie	2
wytwórnie różne	28
magazyny, składy i place	27
malarze, lakiernicy	22
przeds. transportowe	27
pracownie szewskie	91
„ krawieckie	99
warsztaty kowalskie	10
naprawa rowerów	16
zakłady fotograficzne	30
warsztaty mechaniczne	58

pracownie kapeluszy	12
„ zduńskie	6
fabryki, różne	15
pracownie zegarmistrzowskie	40
łaźnie	1
biura, różne	13
apteki, drogerie	43
hotele i pensjonaty	8
różne	106.

Oprócz tego wydano 595 uprawnień na piekarnie, cukiernie, wędliniarnie, restauracje, bary, pasztecjarnie, kawiarnie itp., akta te w dniu 28.III.46. przekazano Oddziałowi Handlowemu, jako obecnie podlegające kompetencjom tegoż Oddziału.

Kart rzemieślniczych wydano 270, przeciętny napływ stron w Wydziale Przemysłowym 50 — 70 osób dziennie.

Delegatura Dyrekcji Przemysłu Miejscowego organizowana na skutek polecenia Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, znajduje się ciągle w stanie organizacji przejmując kolejno w miarę swych możliwości (pracownik), obiekty przemysłowe, mając w planie przejęcie dalszych obiektów zmechanizowanych, a zatrudniających poniżej 50 osób.

Naogół stwierdzić należy, iż przemysłowcy, czy rzemieślnicy mało są jeszcze zdyscyplinowani i nieraz trzeba poświęcić wiele zachodów, by uzyskać od nich dane statystyczne. Wydział Przemysłowy Zarządu Miejskiego przeprowadza reformę prowadzonej kartoteki, i zakłada rejestry.

WYDZIAŁ APROWIZACJI I HANDLU

Oddział Aproprowizacji.

W końcowym okresie wojny Wrocław stał się spichrzem centralnym niemieckiej marynarki wojennej, gdyż Niemcy ewakuowali tu magazyny żywnościowe ze zbombardowanych portów bałtyckich, w pierwszej więc fazie organizacyjnej przystąpiono do organizacji miejskich magazynów żywnościowych.

Przejęte ilości ziarna przekazano w dniu 1 sierpnia ub. r. Związkowi Gospodarczemu Spółdzielni „Społem” we Wrocławiu, a pozostałe ilości żywności zabezpieczono dla aprowizacji miejskiej, która z tego źródła czerpała żywność od miesiąca maja do końca

września r. ub., nie korzystając w tym czasie z żadnych przydziałów towarowych z województwa. W okresie tym Miejski Wydział Aprowizacji zapewnił wyżywienie przeciętne dla ca 6.000 ludności polskiej, 99.000 pracujących Niemców i 40.000 rodzin zatrudnionych przy uprzątaniu gruzów. Niezależnie od tego z zapasów Wydziału Aprowizacji korzystały rzesze Polaków powracających z obozów koncentracyjnych, obozów pracy, zwalnianych z obozów jeńców polskich, którzy żywieni byli w stołówkach miejskich, względnie w punkcie żywnościowym PCK, aprowidowanym również przez Miejski Wydział Aprowizacji. Przechodzące rzesze repatriantów wyposażano również w żywność na dalszą drogę.

W miesiącu wrześniu r. ub. przystąpiono do wydawania kart żywnościowych i zastosowano normy według instrukcji Ministerstwa Aprowizacji i Handlu, obowiązujące do dnia dzisiejszego. Ilość wydanych kart żywnościowych przedstawia się j. n.:

		Listopad — Grudzień	
Wrzesień		Październik	Karty żywn. dwumiesięczne
Kat. — I	13.996	13.095	Kat. I 16.032
Kat. — II	145	328	Kat. II 992
Kat. — III/P	50	94	Kat. III 79.722
Kat. — IR	2.923	3.901	Kat. IR 11.751
Kat. — III/N	98.955	82.965	Kat. IIR 51.427
Kat. — IIR	30.561	39.575	Kat. Dz. 1.868
Styczeń — Luty		Marzec	
Karty żywn. dwumiesięczne			
Kat. I	23.035	23.358	
Kat. II	1.816	1.243	
Kat. III	61.422	38.641	
Kat. IR	15.262	16.184	
Kat. IIR	408	190	
Kat. Dz.	5.012	5.805	

Niezależnie od zasadniczego wyżywienia kartkowego Wydział Aprowizacji rozprawdza pomiędzy zakłady pracy, szpitale, bursy, sierocińce, szkoły i przedszkola — dodatek stołowy, przeciętnie na 25.000 osób dziennie.

Żywność na kartki rozdzielana jest za pośrednictwem sieci sklepów rozdzielczych, a mianowicie 14 sklepów Powszechnej Spółdzielni Spożywców, 96 sklepów spożywczych prywatnych, oraz 24 konsumy

robotnicze fabryczne. Zakłady pracy zatrudniające ponad 100 robotników, szpitale, bursy i sierocińce zaopatrywane są bezpośrednio w składach „Społem” na podstawie asygnat Wydziału Apropowizacyjnego.

W ubiegłym roku operacyjnym Wydział zmuszony był pokonywać wiele trudności, związanych przede wszystkim ze zwiększeniem napływu ludności, oraz brakiem dostatecznych środków transportowych dla zwożenia potrzebnej żywności.

WYDZIAŁ APROWIZACJI I HANDLU

Oddział Handlowy

Działalność handlową na terenie miasta Wrocławia można podzielić na dwa okresy.

I. okres — od chwili objęcia miasta przez władze polskie, do końca 1945 r., w którym pozostawały pewne zasoby poniemieckie, i łatwiejsze było zdobywanie warsztatów pracy, względnie łatwiejsza możliwość organizacyjna przedsiębiorstw. Był to okres przejściowy, gdzie w napływowym elemencie przejawia się chęć czerpania nadmiernych zysków, narażająca gospodarkę na terenie miasta niejednokrotnie na duże straty.

II. okres — od stycznia 1946 r., w którym dzięki ruchowi osiedleńczemu zaczynają napływać kupcy różnych branż, fachowcy, przedstawicielstwa handlowe, spółdzielnie i tu zaczyna odczuwać się brak odpowiednich warsztatów, które wymagają gruntownych remontów względnie są już zajęte, czasem przez jednostki z brakami w kwalifikacjach lub też uzdolnieniach. Chęć zysku, która dominowała w pierwszym okresie, obecnie zamienia się w chęć pracy opartej na trwałych podstawach.

Oddział Handlowy przedsięwziął odpowiednie kroki kontrolne, w rezultacie których część lokali została oswobodzona, oddana elementom pożądanym.

Obecnie sprawa otrzymania przydziału lokalu, względnie otwarcia przedsiębiorstwa jest już skrytalizowana, przez wytyczne Władz. Nawiązanie współpracy ze Związkami Zawodowymi oraz Cechami, jak również współpraca z Komisją Kwalifikacyjną, złożona z przedstawicieli wszystkich Stronnictw, daje rękojmię odpowiedniego doboru kandydatów na placówki handlowe w poszczególnych branżach.

Widać duży ruch spółdzielczy, przoduje przede wszystkim „Społem”. Przydział lokalu, o ile jest to możliwe, uskutecznia się z uwzględnieniem rodzaju i ilości zakładów z branży w danych punktach.

W ciągu ub. roku Oddział Handlowy wydał zezwoleń otwarcia lokali na następujące branże:

Sklepy spożyw., owocowe, jarzyny	953
Bławat, galant., konf., tekt.	156
Art. domowe, szkło, porc., narzędzia	20
Żelazo, art. żelazne, narzędzia roln.	27
Obuwie, skóry, art. szewskie	8
Zegarmistrzostwo	2
Papier i księgarnie	49
Elektrotechnika i radio	4
Farby, art. malarskie	8
Art. budowlane	5
Składy opałowe	3
Art. techniczne i rowery	15
Art. samochodowe	3
Komisys	72
Hurtownie handlowe	7
Spedytorzy, transportowcy	1
Kosmetyka — drog.	12
Apteki	1
Piekarnie	148
Masarnie i wędliniarnie	192
Pensjonaty	3
Domy noclegowe	2
Restauracje, bary	258
Kawiarnie i cukiernie	169

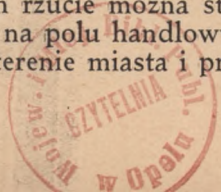
razem 2.118

Prócz tego zostało uruchomionych około 80 kiosków spożywczych, tytoniowych, rozmieszczonych w różnych punktach miasta. Projektowane jest przeniesienie targu z Placu Grunwaldzkiego do Hali Targowej przy ul. Bisk. Nankiera.

Sprawa lokali handlowych w obecnej chwili przedstawia się następująco:

- 65% lokali dobrych — zajętych,
- 25% wymagających remontu,
- 10% zniszczonych zupełnie.

W ogólnym rzucie można stwierdzić normowanie się stosunków na polu handlowym, podniesienie wytwórczości na terenie miasta i przypuszczać należy, iż



wkrótce handel stanie na równym poziomie z innymi miastami.

WYDZIAŁ MIESZKANIOWY

W początkowym etapie organizacyjnym sprawa przydziału mieszkań dla napływającego masowo elementu polskiego napotykała na trudności techniczne, związane z obraniem systemu przydziałów. Dopiero z chwilą wprowadzenia szczegółowej kartoteki centralnej i powołania Komisji Mieszkaniowych zagadnienie przydziału mieszkań i planowa gospodarka Wydziału znalazła właściwe i celowe rozwiązanie.

W okresie od maja 1945 roku do 15 kwietnia r. b. Wydział Mieszkaniowy przydzielił 33.673 mieszkań obywatelom polskim.

MIEJSKI WYDZIAŁ ZDROWIA

Pierwsza ekipa lekarzy przybyłych do Wrocławia, zastała w piwnicach i schronach Wrocławia około sześciu tysięcy rannych i chorych żołnierzy niemieckich, i około dwóch tysięcy cywilów.

Ani jeden gmach szpitalny na powierzchni ziemi nie był zdalny do użytku. W pierwszym rzędzie przystąpiono do uporządkowania największego szpitala miejskiego pod wezwaniem Wszystkich Świętych i już 18 maja 1945 roku otworzono pierwsze laboratorium chirurgiczne.

Dzisiaj funkcjonują następujące szpitale:

Szpital Miejski pod wezwaniem Wszystkich Świętych obok kościoła Św. Barbary, ma około 450 łóżek z oddziałami: Chirurgicznym, ortopedycznym wewnętrznym, położniczym, ginekologicznym, skórno-wenerycznym, okulistycznym i laryngologicznym.

Szpital zakaźny Tumski na 235 łóżek.

Szpital Św. Jadwigi (zakaźny) przy ul. Wawrzynca, na 288 łóżek.

Szpital Dziecięcy przy ul. Szkolnej 13 na 90 łóżek z oddziałem wewnętrznym, zakaźnym i skórno-wenerycznych. Szpital ten został oddany do użytku Wydziału Lekarskiego.

Szpital Św. Józefa przy ul. Nadbrzeżnej 1 na 50 łóżek, przeznaczonych na gruźlicę łżejszą.

Szpital Św. Jerzego przy ul. Wincentego Witosa 22—28 na 151 łóżek z oddziałami: chirurgicznym, we-

wnętrznym, położniczo - ginekologicznym, skórno-wenerycznym i okulistyką.

Szpital Bethesda przy ul. Gustawa 5—7 na 140 łózek z oddziałem chirurgicznym i wewnętrznym.

Szpital Św. Anny przy ul. Glinianej 22 na 100 łózek z oddziałem chirurgicznym i wewnętrznym.

Szpital S.S. Elżbietanek przy ul. Grabiszyńskiej 105—107 na 145 łózek z oddziałem chirurgicznym i wewnętrznym.

Szpital S.S. Urszulanek przy ul. Al. Jana Kasprowicza 64—66 na Karłowicach, na 140 łózek z oddziałem chirurgicznym, wewnętrznym i położniczo-ginekologicznym.

Szpital Północny przy ul. J. Ignacego Kraszewskiego, na 280 łózek. Podczas epidemii umieszczono tam chorych zakaźnych, obecnie jest przeznaczony na wojewódzki szpital psychiatryczny.

Szpital P.C.K. przy ul. ks. Józefa Poniatowskiego na 133 łózek z oddziałem chirurgicznym, wewnętrznym, położniczo - ginekologicznym i skórno-wenerycznym.

Szpital O.O. Bonifratrów przy ul. Romualda Traugutta 57—59 na 550 łózek. Szpital ten niedawno opuszczony przez wojska radzieckie i jest obecnie wydzierżawiony przez Ubezpieczalnię Społeczną.

Szpital Maltański przy ul. Kazimierza Bartla 5 na 70 łózek. Został on oddany do dyspozycji P.C.K. i jest przygotowany na oddział gruźliczy.

Szpital przy ul. Stacha Świtackiego 12—14 na 70 łózek dla wypadków ciężkiej gruźlicy.

Szpital Bethanien przy ul. Romualda Traugutta 112. Obecnie zajęty dla Wojska Polskiego.

W dzielnicach zburzonych pozostały gmachy, które po włożeniu większej pracy mogą stać się znowu nowoczesnymi szpitalami.

Rezerwowy szpital garnizonowy, który przed wojną należał do miasta, na 2000 do 3000 łózek.

Szpital Żydowski.

Szpital Zachodni na 1250 łózek, w którym mieściła się wzorowa lecznica uleczalnej gruźlicy z oddzielnymi domkami i zorganizowana praca dla chorych, obecnie zajęty przez wojsko.

Oprócz tego działa Uniwersytecka Klinika położniczo-ginekologiczna na 100 łózek. Klinika wewnę-

trzna na 80 łózek, klinika chirurgiczna na 80 łózek i dermatologiczna na 30 łózek.

Służba Sanitarna zorganizowana przez obsadzenie 8 obwodów miejskich lekarzami, którzy mają do pomocy kontrolera sanitarnego, dezynfektora i pielęgniarkę. W walce z epidemiami zostawiono lekarzy blokowych i służbę meldunkową. Od 18 maja 1945 roku pracuje łaźnia miejska, przy ul. Teatralnej z 20 wannami, 20 natryskami i basenem pływackim. W początku czerwca 1945 roku uruchomiliśmy zakład dezynfekcyjno-dezynsekcyjny przy ul. Składowej 1—3 o 2 komorach i 20 natryskach i druga odwszalnia o 2 komorach w gmachu szpitala Wszystkich Świętych, 25 maja 1945 r. Miejski Wydział Zdrowia przeniósł się do własnego gmachu przy ul. Nowowiejskiej 36 i otworzył tam ambulatorium miejskie dla chorych wewnętrznych, wenerycznych, kobiecych i dentystyki. Obecnie pracuje Ośrodek Zdrowia Obwodu I, przy ul. Aleksandra Harcena z przychodnią przeciwweneryczną, przeciwjagliczą, przeciwgruźliczą, przeciwreumatyczną, dla matki i dziecka.

Ośrodek Zdrowia M.O. II przy ul. Marszałka Stalina 95 z przychodnią przeciwweneryczną i przeciwjagliczną, poradnia dla dzieci, matek i dentystyka.

Ośrodek Zdrowia M.O. V na Ziemplinie z poradnią dla matek i dentystyka.

Ośrodek Zdrowia M.O. VI na Karłowicach przy ul. Boja Żeleńskiego 22—24 z przychodnią przeciwweneryczną, poradnią dla matek, dzieci i dentystyką.

Ośrodki Zdrowia i lekarze Obwodowi kierują chorych na choroby społeczne do centralnej Poradni przeciwgruźliczej dla dorosłych, przy ul. Małgorzaty poradni przeciwgruźliczej dla dzieci i stacji opieki nad matką i dzieckiem przy ul. Fidlera 16.

Druga stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem jest przy Klinice Uniwersyteckiej w szpitalu Dziecięcym przy ul. Szkolnej 13.

Wobec zburzenia szeregu gmachów Klinik Uniwersyteckich miasto oddało do dyspozycji Wydziałowi lekarskiemu szpital dziecięcy i jedną klinikę prywatną.

Przy pomocy grupy byłych pracowników P.Z.H. w Warszawie z inż. A. Sznilosem, inż. D. Smoleńskim, dr. W. Pomianowskim i inż. J. Holcgreberem na czele, która po powstaniu warszawskim znalazła

się w obozie pracy we Wrocławiu, już 14 maja 45 r. przystąpiono do organizowania „Zakładów Higieny” m. Wrocławia. Mieściły się one przy szpitalu św. Jerzego i obok szpitala Wszystkich Świętych. 1 października 1945 roku wyremontowano gmach byłego Państwowego Zakładu Badań Medycznych przy ul. Curie-Skłodowskiej 75 i obecnie filia wrocławska Państwowego Zakładu Higieny jest jedną z najlepiej urządzonych i wyposażonych w Polsce.

W listopadzie 1945 r. zaczęto organizować Ubezpieczalnię Społeczną. Oddano do dyspozycji U. S. lokale Miejskie Ośrodków Zdrowia.

W pierwszym okresie organizacyjnym Wydział musiał zająć się działem farmacji. Najbardziej uporczywe były wysiłki przy tworzeniu Składnicy Sanitarnej. Towary ratowane z palących się budynków i wydobywane z gruzów gromadzono w prowizorycznych składach. Składnica Sanitarna przy ul. Waterloo zaopatruje w leki apteki i szpitale. Po uruchomieniu 20 aptek, 6 drogerii i 5 chemicznych zakładów przemysłowych, dział farmacji został objęty przez delegata Min. Zdrowia i wydzielony z gospodarki miasta, a zakłady przeszły do Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich. Od początku Wydział Zdrowia musiał również zająć się organizacją weterynarii. Ponieważ rzeźnia miejska przy ul. Frankfurckiej była zniszczona, zorganizowano prowizoryczną rzeźnię miejską na terenie browaru. Stacja badania mięsa, pracuje stale przy ul. Nowowiejskiej 36. Tu też działa lecznica zwierząt, od 1 grudnia 1945 r., oddział weterynarii został usamodzielniony.

W lecie 1945 r. grasowała epidemia czerwonki, którą przywlekli Niemcy, uciekający z Sudetów czeskich. Leczone około 500 przypadków. W jesieni wybuchł dur brzuszny. Chorowało około 2500 ludzi. Umieszczanie wszystkich chorych w szpitalach, kontrola studzien, reperacja wodociągów, dezynfekcje i masowe szczepienie pozwoliły na opanowanie epidemii. Spodziewany wybuch epidemii duru plamistego, dzięki masowemu odwyszawieniu nie nastąpił.

Mimo wielu przeszkód, rezultat rocznej pracy Polskiej Służby Zdrowia w postaci 15 szpitali z 2892 łózkami i 4 klinik z 290 łózkami, obsługujących chorych we wszystkich specjalnościach, pracą Ośrodków Zdrowia i Poradni specjalistycznych i fakt, że w mie-

ście o 200.000 mieszkańców, przez które przeszła fala paru milionów ludzi z zachodu i wschodu, żaden chory nie odszedł od bram szpitalnych dla braku miejsca — daje miarę dokonanej pracy.

WYDZIAŁ KULTURY, SZTUKI I SZKOLNICTWA

Wydział uformowany został 24 czerwca 1945 r. i obejmuje szereg referatów: plastyki, muzeów, ochrony zabytków i muzyki.

Teatry miejskie zostały zorganizowane w odrębną jednostkę administracyjną, podległą, bezpośrednio resortowemu wiceprezydentowi. Teatr początkowo służył jedynie na akademie i koncerty. Pierwszą akademię urządził Wydział z okazji Święta Morza w dn. 24 czerwca 1945 r. Ilość akademii, urządzonych w pierwszym półroczu wynosi około 15. Koncertów odbyło się w tym czasie też kilkanaście: pierwszy koncert dali Drzewiecki i Bandrowska-Turska.

Polonizacja orkiestry symfonicznej wrocławskiej z utrzymaniem pełnej obsady instrumentów i poziomu artystycznego jest wybitnym osiągnięciem organizacyjnym. Dyrygentem jest St. Syryllo.

Powstało też we Wrocławiu Dolnośląskie Towarzystwo Miłośników Muzyki, oraz Szkoła Muzyczna im. Fr. Chopina, przy ul. Kościuszki 35. Całokształtu życia muzycznego dopełni fakt powstania Wojewódzkiego Oddziału Zw. Zaw. Muzyków.

Dyrekcję teatru z dniem 1.XI.45 r. objął Teofil Trzcński. Na koniec kalendarzowego roku 1945 wystawił Teatr pod jego kierownictwem komedię Nie-wiarowicza, potem dano „Śluby Panińskie”, „Mysz Kościelną”, „Moja Siostra i Ja” oraz „Grube Ryby” z Ludwikiem Sol skim. Przed rozpoczęciem sezonu wystawiono jedynie komedię Perzyńskiego „Lekkomyślna Siostra” z Elżbietą Barszczewską, w głównej roli. Praca Wydziału polegała na pomocy moralnej i doradczej zespołowi teatralnemu. Rozrost zagadnień teatralnych spowodował konieczność powołania Komisji teatralnej z udziałem czynnika społecznego. Komisja odbyła kilka posiedzeń, w tym jedno z udziałem Wiceministra kultury i sztuki Leona Kruczkowskiego.

Z pomocą moralną, opiniodawczą i w pewnej mierze materialną Wydziału (rekwizyty, przystępnie wydzierżawiona sala itp.), zespół operowy pod nazwą „Opera Dolnośląska” pod kierunkiem Ob. St. Dra-

bika wystawił „Halkę”, „Cyrulika Sewilskiego” oraz „Rigoletto”.

Prócz zespołu dramatycznego pod dyрекcją Ob. Trzcińskiego produkował się Amatorski Teatr Akademicki pod kierunkiem Ob. Tańskiego, dając trzy przedstawienia, oraz teatr amatorski uczniowski, który dwukrotnie odegrał „Kaprala Szczapę”.

Teatr Ludowy, dawniej „Liebicha”, służy jako teren pracy zespołów rozrywkowych i cyrkowych.

Plastyka, muzea, ochrona zabytków.

Przy inicjatywie Wydziału zawiązała się spółdzielnia pracy przemysłu artystycznego „Paleta”, zatrudniająca znajdujących się na terenie Wrocławia plastyków ze wszystkich działów: malarstwa, rzeźby, grafiki i dekoracji wnętrz.

Kolonia artystów plastyków tworzy Związek Polskich Artystów Plastyków we Wrocławiu. W toku są prace nad odbudową przyszłej Wyższej Szkoły Sztuk Pięknych, na której czele stoi prof. Eugeniusz Gepert. Muzeami zajmuje się dotychczas Grupa Naukowa przy Pełnomocniku Ministra Oświaty, z prof. K. Majewskim na czele. Grupa ta zabezpieczyła i zgromadziła nieliczne relikty muzeów wrocławskich, z których naczelne eksponaty zostały przez Niemców wywiezione poza Wrocław. Wobec braku środków transportowych niemożliwe jest sprowadzenie wywiezionych skarbów sztuki do miasta.

W zakresie ochrony zabytków powstała Komisja Opieki nad Zabytkami miasta Wrocławia. Jest to ciało opiniotawcze dla władz administracyjnych, Regionalnego Urzędu Planowania Przestrzennego i Wrocławskiej Dyrekcji Odbudowy. Komisja uchwaliła szereg postanowień, dotyczących kredytów potrzebnych do zabezpieczenia i odbudowy tych budowli zabytkowych, które mówią o polskości Wrocławia, ustalono plan pracy w terenie, odbyło się kilka wizji lokalnych, udzielono wskazówek kierownikom prac renowacyjnych.

W skład Komisji Opieki nad Zabytkami wchodzi przedstawiciele Wydz. Kultury i Sztuki Wojewódzkiego i Miejskiego, Dyrekcji Odbudowy, oraz Towarstwa Archeologicznego.

W połowie marca roku bieżącego przyjechali delegaci Generalnego Konserwatorium, z którymi Komisja nawiązała kontakt i uzgodniła linię postępowania.

Ministerstwo Odbudowy przeznaczyło 4 miliony zł. na odbudowę Muzeum we Wrocławiu, zaś Minister Kruczkowski przyrzekł nadesłać do Wrocławia zbiór obrazów polskich malarzy XIX w. z przeznaczeniem dla Miejskiej Galerii Sztuki.

Życie literackie:

Z inicjatywy prof. Mikulskiego przy współdziałaniu Wydziału powstało we Wrocławiu Koło Miłośników Literatury i Języka Polskiego, które zorganizowało szereg wieczorów autorskich i dyskusyjnych z wieczorem — Marii Dąbrowskiej, autorki „Dni i Nocy” na czele. Członkowie Koła zasilają swymi pracami w postaci felietonów, artykułów i rozpraw czasopism całej Polski. Z czasem Koło wydawać będzie własne pismo.

Szkolnictwo:

Zorganizowano 23 szkoły powszechne na terenie miasta oraz 4 przedszkola. W zarządzie Miasta pozostaje dalszych 40 gmachów, z których część nie będzie narazie użyta dla szkół. W trakcie przeprowadzania jest plan wyposażenia kilku gmachów w nieodzowny inwentarz szkolny drogą komasacji inwentarza ze zbędnych obiektów i oddania opróżnionych szkół różnym instytucjom do użytkowania, przy równoczesnym rozbudowaniu sieci szkół powszechnych we Wrocławiu o dalsze 9 szkół. Poza tym istnieje we Wrocławiu 30 świetlic i domów kultury, powstałych bądź przy większych ośrodkach pracy, bądź zorganizowanych przez instytucje, czy wojsko.

Biblioteki:

Na terenie miasta istnieją biblioteki - wypożyczalnie prywatne oraz bibliotetka Miejska dla użytku pracowników Zarządu Miejskiego i pracowników państwowych.

Na rzecz biblioteki miejskiej referat Bibliotek przejął z dyspozycji Kuratorium Okręgu Szkolnego na zakup książek 100.000 zł. oraz posiada kredyt w takiej samej wysokości przyznany przez Zarząd Miasta.

Zakłady Użyteczności Publicznej

ELEKTROWNIA MIEJSKA

W maju 1945 r. wznowiono zasilanie miasta energią elektryczną pod nadzorem wojsk radzieckich.

Z dniem 1 lipca 1945 r. nastąpiło przejęcie Elektrowni przez Zarząd Miejski m. Wrocławia.

W skład Elektrowni wchodzi:

1-na siłownia parowa o mocy 42.000 kW

2-wie siłownie wodne o mocy 3.300 kW

Razem 45.300 kW

Uszkodzenia wojenne.

Wskutek działań wojennych uległo uszkodzeniu około 60% urządzeń Elektrowni.

Poważnemu zniszczeniu uległa przede wszystkim sieć rozdzielcza wysokiego i niskiego napięcia wraz z podstacjami, oraz urządzenia kotłowni w siłowni parowej (70%). Z ogólnej ilości 3-ch kominów murowanych o wysokości 85 m każdy, dwa zostały zniszczone całkowicie, a trzeci uległ poważnemu uszkodzeniu. Z 16-tu kotłów parowych o łącznej powierzchni 8450 m² były zdolne do ruchu w dniu przejęcia Elektrowni tylko 3 kotły o powierzchni 1600 m². Najmniej ucierpiała hala maszyn, gdzie poza uszkodzeniem dachu uległ poważnemu uszkodzeniu tylko 1 turbozespoł parowy o mocy 5000 kW (na ogólną ilość 6 turbozespołów). Ponadto Niemcy wywieźli generator od turbozespołu 12.500 kW.

W siłowniach wodnych z ogólnej ilości 6-ciu turbozespołów o łącznej mocy 3300 kW były zdolne do ruchu dwa turbozespoły o łącznej mocy 1300 kW; pozostałe turbozespoły wymagały większej naprawy.

Uszkodzenia w siłowniach wodnych (ściany oporowe, rozdzielnia itp.) wynoszą około 25%.

Budynki Elektrowni administracyjne i gospodarcze, ruchowe, oraz urządzenia Wydziału Liczników uległy zniszczeniu w 30%.

Sieć oświetlenia publicznego uległa uszkodzeniu w 100%.

Zdolność wytwórcza w chwili przejścia Elektrowni.

Moc zespołów czynnych w dniu przejścia Elektrowni wynosiła:

w siłowni	parowej	4000 kW
„	„	wodnej 1300 kW
		Razem 5300 kW

Moc tych zespołów mogła być wykorzystana ze względu na uszkodzenie komina, oraz niski poziom wody tylko w 75%, t. j. do 4000 kW.

Szczytowe obciążenie elektrowni w maju 1945 r. wynosiło 3100 kW, a miesięczna produkcja około 1.000.000 kWh.

Odbudowa urządzeń elektrowni.

Odbudowę w granicach najniezbędniejszych potrzeb rozpoczęto dopiero od września 1945 r. i to w ramach kredytów eksploatacyjnych.

W okresie sprawozdawczym odbudowano, względnie naprawiono i przekazano do ruchu:

1 komin o wysokości 85 m (częściowa naprawa).

2 kotły parowe.

1 turbozespół parowy.

3 turbozespoły wodne.

około 60.500 m linii wysokiego napięcia

„ 180.000 m „ niskiego „

„ 176 punktów oświetlenia publicznego.

„ 18.000 m „ telefonicznej elektrowni.

„ 60 podstacji transformatorowych, przetwórczych i rozdzielczych.

około 17.000 przyłączy domowych.

„ 44.500 liczników energii elektrycznej.

„ 2.000 m² dachów (naprawiono i zabezpieczono przed zniszczeniem).

Ponadto wykonano cały szereg mniejszych robót związanych z uprzątnięciem gruzów, odbudową taboru samochodowego, urządzeń w budynkach itp.

Dane eksploatacyjne za okres sprawozdawczy.

Według stanu na 31 marca 1946 r. moc efektywna elektrowni wynosi:

w siłowni parowej	17000	kW
„ „ wodnej	2000	kW
Razem	19000	kW

Wzrost w stosunku do maja 1945 r. około 375%.

Zdatnych do ruchu jest:

1 komin murowany 85 m wysoki.

5 kotłów parowych o powierzchni 2950 m².

6 turbozespołów parow. o łącznej mocy 42000 kW.

5 turbozespołów wodn. o łącznej mocy 3300 kW.

Zdatne do ruchu zespoły nie mogą być całkowicie wykorzystane ze względu na niski poziom wody i małą wydajność kominu. (Potrzebna jest szybka odbudowa drugiego kominu, oraz urządzeń pomocniczych w siłowniach i na sieci).

Obciążenie szczytowe elektrowni wynosi obecnie około 13000 kW. Wzrost obciążenia w stosunku do maja 1945 r. około 330%.

Rezerwa mocy do odstąpienia poza miasta Wrocław wynosi:

w czasie szczytu od godz. 18 do 23 —	5000	kW
w porze dziennej „ „ 6 do 18 —	7500	kW
w porze nocnej „ „ 23 do 6 —	12000	kW.

Obecna miesięczna produkcja wynosi około 6.000.000 kWh (wzrost w stosunku do maja 1945 r. około 500%).

W okresie sprawozdawczym, t.j. od maja 1945 r. do 31 marca 1946:

wyprodukowano w siłowni parowej	26364390	kWh
„ „ „ wodnych	13109800	kWh
Razem	39474190	kWh

Zużyto na potrzeby własne 3021023 kWh

Straty na przetwarzanie i w sieci ok. 15000000 kWh

Sprzedano około 21453167 kWh

W okresie sprawozdawczym zużyto 33387 ton węgla.

Średnie zużycie węgla na 1 kWh — 1,26 kg.

Zamierzenia na przyszłość

Ze względu na konieczność doprowadzenia Elektrowni do pierwotnej mocy, zwiększenia wytwórczości i rozprowadzenia energii zgodnie z wymaganiami miasta i okolic zachodzi pilna potrzeba wykonania następujących robót:

- 1) Odbudowa 1-go komina murowanego 85 m wysokości.
- 2) Odbudowa kotłowni i naprawa zniszczonych lub uszkodzonych dalszych 11 kotłów.
- 3) Naprawa i oszklenie budynków maszynowni i rozdzielni.
- 4) Odbudowa zniszczonych urządzeń do nawęglania.
- 5) Naprawa ściany oporowej i ujścia wody w siłowni wodnej.
- 6) Odbudowa sieci kablowej i napowietrznej wysokiego napięcia i niskiego napięcia.
- 7) Odbudowa podstacji przetworznikowych i transformatorowych.
- 8) Naprawa i uzupełnienie laboratorium licznikowego.
- 9) Zakup brakujących liczników energii elektrycznej.
- 10) Odbudowa zniszczonych urządzeń oświetlenia publicznego.
- 11) Uzupełnienie utraconego taboru.

Przez wykonanie powyższych robót zwiększy się moc efektywna Elektrowni o 150% (42000 kW), a zdolność wytwórcza zwiększy się 70 mio kWh na 200 mio kWh rocznie.

Przez zwiększenie produkcji, a tymże samym obniżenie kosztów własnych wyprodukowanej jednostki energii elektrycznej, zwiększy się efekt gospodarczy Elektrowni, oraz umożliwi się korzystanie z energii elektrycznej w przemyśle, i w gospodarstwach domowych.

Zestawienie roczne

produkcji energii elektrycznej w kWh elektrowni m. Wrocławia

Rok i miesiące Wyszczególnienie	1 9 4 5								1946			
	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	paździer.	listopad	grudz.	styczeń	luty	marzec	R a z e m
Produkcja parowa	520 600	300 600	555 700	877 300	1 451 400	2 020 700	3 449 260	3 580 900	5 030 280	4 363 320	4 214 330	26 364 390
Produkcja wodna	506 530	870 650	1 059 060	1 169 320	926 320	1 507 290	1 297 920	1 289 820	1 118 130	1 309 220	2 055 540	13 109 800
R a z e m	1 027 130	1 171 250	1 614 760	2 046 620	2 377 720	3 527 990	4 747 180	4 870 720	6 148 410	5 672 540	6 269 870	39 474 190
Zużycie własne	227 319	179 585	181 292	214 892	246 623	249 848	358 583	332 899	352 483	378 434	299 065	3 021 023

ZAKŁADY WODOCIĄGOWE MIASTA WROCŁAWIA.

Zakłady Wodociągowe we Wrocławiu z siecią wodociągową, ogólnej długości 815 kilometrów z terenami ujęć, zajmującymi ponad 1500 ha, z licznymi stacjami pomp, rozrzuconymi w odległości ponad 15 kilometrów od centrum miasta — stoją na czele tego rodzaju zakładów w Polsce. Urządzenia oczyszczające i filtrujące wodę dawały w czasie normalnym możliwość produkcji 120.000 tys. m. sz. wody na dobę.

Zakłady te zastaliśmy w maju 1945 r., w stanie dokładnego zniszczenia. Rurociągi rozbite tysiącami bomb i dział wielkiego kalibru były w stu procentach nieczynne i trzeba było naprawiać kilometr po kilometrze celem oddawania do użytku miasta. Sytuację ratował fakt, iż stacje pomp i urządzenia filtrowe, aczkolwiek bardzo poszczerbione, w zasadzie ocalały. Szczęśliwą okolicznością było, że pozostał zbiornik wieżowy, bez którego trudno byłoby pomyśleć o uruchomieniu wszystkich wodociągów. W okresie rocznym oddano do użytku 272 kilometry rurociągów ulicznych i dołączono do sieci 4950 domów mieszkalnych i innych obiektów.

Przeprowadzono naprawę rozbitych rurociągów, w średnicy od 100 — 900 m/m. w 686 miejscach. Dzięki dokonany pracom dzielnice miasta mniej zniszczone są obecnie całkowicie zaopatrzone w wodę, pozostały jedynie wysepki w zachodniej i południowej części miasta.

Równolegle z pracami na sieci miejskiej prowadzono roboty przy uruchamianiu i odbudowie, urządzeń ujmujących, oczyszczających i pompujących wodę. W miesiącu sierpniu puszczono w ruch stację pomp w Bieranach (5 km za miastem), a w styczniu r. b. uruchomiono pompy na stacji Świątniki (7 km od miasta), dzięki czemu oraz przez odbudowywanie zniszczonych filtrów miasto może być zaopatrzone w dobrą wodę w ilości 50—60 tys. mtr. sześć. na dobę.

Zakłady przystąpiły na swych terenach do uprawy roli. Akcja siewna prowadzona z inicjatywy zespołu oddziału stacji pomp we własnym zakresie objęła już 20 ha ziemi obsianej zbożem, a łącznie z uprawą ziemniaków dojdzie do 40 ha. Na zaopatrzenie stołówki uprawiono 4 ha ogrodu warzywnego i sadu. Ze-

społy odnowiły i oddały do użytku Przystań Wioślarską i Ośrodek Sportowy.

W dalszym programie prac zakładów leży rozbudowanie sieci wodociągowej w dzielnicach południowych i zachodnich miasta, tak aby zaspokojone zostały potrzeby mieszkańców nawet w tych najbardziej zniszczonych częściach miasta.

Zakłady kanalizacyjne.

Kanalizacja miasta Wrocławia jest przedsiębiorstwem większym i bardziej złożonym, niż gdziekolwiek w Polsce centralnej. Posiada sieć kanałów ulicznych o łącznej długości ok. 635 km. 16 zakładów pompowych, 2500 ha pól irygacyjnych i 4 nowoczesne oczyszczalnie ścieków. Zniszczenia wojenne wyjątkowo silnie dotknęły przedsiębiorstwo. Sieć kanałów ulicznych została uszkodzona bombami w 750 punktach, łączna długość uszkodzonych kanałów szacowana jest na ok. 10 km). Prawie wszystkie zakłady pomp zostały poważnie uszkodzone i urządzenia maszynowe zdewastowane. Jedynie dwa zakłady z ogólnej liczby 16-tu udało się zabezpieczyć i stosunkowo szybko uruchomić. Również jedna oczyszczalnia ścieków, w Karłowicach zachowała się bez uszkodzeń, reszta zdewastowana i nieczynna.

W ciągu ubiegłego roku uruchomiono kolejno 6 zakładów pompowych i jedną oczyszczalnię ścieków, po przeprowadzeniu poważnych prac remontowych naprawiono ok. jednego km przewodów kanałowych w 60-ciu punktach, odbudowano 35 połączeń domowych, usunięto ponad sto zatkań kanałowych, powodujących zalewanie piwnic i wreszcie przygotowano plany dalszej odbudowy na zbliżający się sezon budowlany. Plany na najbliższą przyszłość obejmują:

usunięcie przyczyn braku odpływu w kanałach miejskich, naprawę uszkodzonych przewodów, odbudowę zniszczonych zakładów pomp, uruchomienie oczyszczalni i pól irygacyjnych, tak by ścieki kanałowe ulegały całkowitemu oczyszczeniu przed odprowadzeniem do Odry.

Przeprowadzenie tych naglących prac stworzy niewątpliwie należyte warunki dla odbudowy całego miasta i zapewnienia mieszkańcom podstaw sanitarnych.

ZAKŁADY KOMUNIKACYJNE M. WROCŁAWIA

Stopień zniszczenia Zakładów Komunikacyjnych w czasie działań wojennych ilustrują następujące cyfry: budynki murowane, drewniane i z blachy falistej:

na terenie	I	zniszczone	w	60%
"	"	II	"	15%
"	"	III	"	75%
"	"	IV	"	50%
"	"	V	"	50%
"	"	VI	"	10%
"	"	VII	"	90%
"	"	VIII	"	30%

Warsztaty, sieci tramwajowej i torów zniszczone w 80%.

Sieć górna zniszczona całkowicie, jedynie około 50% słupów pozostało w dobrym stanie. Stopień zniszczenia torów — ok. 10%, jednakże ogólna wartość tych torów z uwagi na znaczne zużycie — poważnie obniżona.

Stan wagonów tramwajowych uległ poważnym zniszczeniom:

z pośród 273 wagonów silnikowych osobowych —
 73 zniszczone są w 25%
 157 " " 50%
 43 " " 100%

z pośród 375 wagonów doczepnych osobowych —
 45 zniszczone są w 25%
 180 " " 70%
 150 " " 100%

Poza tym było 54 wagonów silnikowych gospodarczych i dla celów technicznych, z których w stanie zdatnym do użytku pozostało 6, oraz doczepnych — 31, częściowo zdatnych do użytku.

W chwili obecnej znajdują się w ruchu 42 wagony silnikowe osobowe i 28 doczepnych.

Autobusy miejskie ucierpiały silnie: z 56 silnikowych i 35 doczepnych wozów autobusowych znaleziono zaledwie 21 silnikowych i 24 doczepek, z czego po gruntownym remoncie będzie można doprowadzić do stanu używalności 16 autobusów silnikowych i 8 doczepnych. Obecnie kursuje 7 autobusów silnikowych i 2 doczepyne.

W pierwszym etapie pracy przed kierownictwem Miejskich Zakładów Komunikacyjnych stanęły liczne zadania:

oczyszczenie z gruzów terenów tramwajowych i ustalenie koniecznych prac odbudowy,

zgromadzenie odpadków drutu jezdniego w celu przeróbki na drut zdatny do użytku,

zabezpieczenie terenów i obiektów,

przygotowanie zaczątków komunikacji autobusowej, jako nie związanych z innymi urządzeniami technicznymi,

opracowanie programu odbudowy sieci tramwajowej i rozpoczęcie eksploatacji, oczywiście po uprzednim przygotowaniu niezbędnej ilości wagonów i zabezpieczeniu dostawy energii elektrycznej dla ruchu tramwajowego.

W czerwcu 1945 r. uruchomiony został autobus pomiędzy Zarządem Miejskim a Karłowicami dla przewożenia pracowników, a w dniu 22 sierpnia ruszyły pierwsze po wojnie wagony tramwajowe od krańcowego przystanku w Biskupinie do placu Słowiańskiego. Jednocześnie uruchomiono autobus A między placem Grunwaldzkim a Dworcem Głównym.

Dalszy rozwój pracy Zakładów Komunikacyjnych m. Wrocławia ilustrują podane niżej cyfry, obejmujące okres od dnia 22 sierpnia 1945 r. do dnia 1 kwietnia r. b.:

WROCŁAWSKA GAZOWNIA MIEJSKA

Gazownia Miejska przejęta została przez władze polskie w dniu 9 maja 1945 r. i mimo olbrzymich zniszczeń częściowe uruchomienie zakładu nastąpiło jeszcze w czasie oblężenia miasta. W dniu 13 sierpnia r. ub. oddano po raz pierwszy gaz na miasto.

Obecnie ukończono prace remontowe w blokach piecowni gazowniczej, naprawiono tory, zespoły sprzężarek dalekotłocznych, silniki elektryczne i warsztaty. Naprawiono 150 km. głównej sieci gazowej, ukończono naprawę przewodów generalnych i posunięto znacznie prace przy remoncie rurociągów zapasowych.

Ogółem uruchomiono na terenie miasta około 6.000 gazomierzy i włączono gaz w 15-tu fabrykach, wśród których Państwowa Fabryka Wagonów we Wrocławiu otrzymuje około 15.000 m³ gazu na dobę.

Dostarczono również gaz Uniwersytetowi, Politechnice oraz Klinikom Uniwersyteckim.

Dotychczasowa produkcja Gazowni Miejskiej wynosi:

1. gazu miejskiego	4.000.000 m ³
2. „ generatorowego	5.700.000 „
3. koksu	7.800 ton
4. smoły	450 „
5. benzolu surowego	122.000 ltr.
6. „ motorowego	55.000 „

Zniszczenia urządzeń i przewodów, szacowane początkowo na 60%, zostały naprawione w połowie i szybkie rozgałęzienia sieci pozwalają rokować nadzieję na całkowite zaspokojenie potrzeb mieszkańców, oczywiście w miarę posiadania funduszy inwestycyjnych.

ZAKŁAD OCZYSZCZANIA M. WROCŁAWIA

Zakład posiadał przed wojną zabudowania centralne oraz 6 oddziałów, z których 4 zostały zupełnie zniszczone, względnie spalone wraz z całym sprzętem, a pozostałe zdemolowane. Tabor nie posiadał ani jednego wozu zdadnego do użytku, a warsztaty i magazyny — pozbawione narzędzi i wszelkich części zapasowych.

Przed Zakładami Oczyszczania stało zagadnienie uprzątnięcia około 8.000.000 m. sześć. gruzu, usunięcie barykad z ulic oraz jaknajrychlejsze zabranie śmieci i gnijących odpadków, które groziły wybuchem epidemii. W tym celu zorganizowano niemieckie kolumny robocze, które w miarę napływu ludzi zastępowane są przez własne polskie brygady robocze. Poza wozami ciągnionymi ułożono dla odległości dalszych kolejki wąskotorowe w celu jaknajrychlejszego umożliwienia komunikacji w mieście. W ubiegłym okresie uprzątnięto około 600.000 m. sześć. gruzu, czyli około 1.000.000 t.

Równocześnie przystąpiono do wywozu śmieci i popiołu, które nie były usuwane z Wrocławia od pół roku. Po wyremontowaniu dwóch pierwszych wozów elektrycznych poczęto usuwać odpadki ze szpitali, jako przedstawiające najwięcej niebezpieczeństwo. Obecnie Zakład dysponuje 5 wozami do bezpylnego wywozu popiołu i akcją wywozu śmieci zo-

stała unormowana przez przygotowanie 3 wysypisk za miastem.

W okresie sprawozdawczym wywieziono 11.000 m. sześć. śmieci=9.000 t.

Zakład przystąpił również do akcji zbiórki materiałów odpadkowych, a przede wszystkim — szmat dla fabryk włókienniczych i papieru. Zebrano około 130 t. szmat.

Po wyremontowaniu budynków sposobem gospodarczym uruchomiono następujące działy warsztatowe: montownia, kuźnia, tokarnia, ślusarnia, wulkanizatornia, stolarnia, tapicernia, warsztaty krawieckie i szewsko-rymarskie, oraz dział elektrotechniczny z ładownią akumulatorów. Uruchomiono wreszcie odlewnie łożysk i aparaty do spawania.

Obecnie Zakład dysponuje, niezależnie od 5 wozów do bezpylnego wywozu śmieci, 9 wozami ciężarowymi, 3 ciągnikami z podwójnymi doczepekami wykonanymi we własnych warsztatach, 2 wozami ciężarowymi o napędzie elektrycznym i 2 wozami osobowymi.

Zakłady Oczyszczania miasta prowadzą nadto szereg czynności ubocznych związanych z porządkiem w mieście, względnie z przeróbką materiałów odpadkowych: fabrykacja nawozu sztucznego, remont i obsługa ustępów publicznych, plakatowanie afiszów, urządzenie i obsługa stoisk rowerowych, a wreszcie rafineria zużytych olejów. Ta ostatnia dostarcza ropę, oleje motorowe, maszynowe, trybowe i osiowe. Rafineria została uruchomiona po dokładnym remoncie i wyprodukowała w ciągu ostatnich 4 miesięcy około 32 t. różnych olejów.

Zakłady oczyszczania miasta są przedsiębiorstwem całkowicie samowystarczalnym.

WYDZIAŁ PRZEDSIĘBIORSTW MIEJSKICH:

Wydział obejmuje następujące przedsiębiorstwa:

- 1) Miejska Centralna Składnica Sanitarna, ul. Waterloo Nr. 15,
- 2) Miejska Wytwórnia Kitu i Lakierów, ul. Bol. Krzywoustego Nr. 89,
- 3) Miejska Wytwórnia Farmaceutyczna, ul. W. K.-s. Witolda Nr. 72—76.
- 4) Miejska Wytwórnia Wód Gazowych, ul. Reben Nr. 12.

- 5) Miejskie Laboratorium Farmaceutyczne, ul. Ustronie Nr. 1—3.
- 6) Miejski Skład Szkła Aptecznego, ul. Słodowa 18.
- 7) Miejska Pralnia Chemiczna Parowa i Farbiarnia, ul. Opolska Nr. 180.
- 8) Miejskie Zakłady Kąpielowe, ul. Teatralna Nr. 10—12.
- 9) Rzeźnia Miejska, ul. Lignicka Nr. 102.
- 10) Hotel Miejski „Monopol”, ul. Heleny Modrzejewskiej Na. 2.
- 11) Hotel Miejski „Polonia”, ul. Ogrodowa Nr. 68.
- 13) Hotel Miejski „Piaś”, ul. Ogrodowa Nr. 98.
- 14) Restauracja przy hotelu miejskim „Monopol”, ul. H. Modrzejewskiej Nr. 2.
- 15) Apteka Miejska, Plac Słoneczny Nr. 7.
- 16) Apteka Miejska, ul. Mikołaja Nr. 46.

Wpływy z przedsiębiorstw miejskich za okres do dnia 31.III.1946 r. wynosiły zł. 13.105.512,12, a wydatki (do dnia 31.III.1946 r. — zł. 12.445.671,38. Nadwyżka w dochodach 659.840,74.

Preliminowany budżet na rok 1946—47 wynosić będzie zł. 81.529.000 w dochodach i zł. 68.322.000 — w wydatkach.

Liczba zatrudnionych pracowników w przedsiębiorstwach miejskich wykazuje stały wzrost:

maj 1945 r.	11 osób
czerwiec	19 „
lipiec	45 „
sierpień	67 „
wrzesień	123 „
październik	169 „
listopad	183 „
grudzień	218 „
styczeń 1946 r.	397 „
luty	529 „
marzec	678 „

Miejska Centralna Składnica Sanitarna ul. Waterloo Nr. 15.

Organizację rozpoczęto dnia 11 maja 1945 r., a normalna praca prowadzona jest od dnia — 1 lipca 1945 roku. Zaopatruje obecnie apteki, składy apteczne, szpitale etc. na terenie Dolnego Śląska w leki i specyfiki.

Miejska Fabryka Kitu i Lakierów
ul. Bol. Krzywoustego Nr. 89.

Fabryka została definitywnie przejęta przez Zarząd Miejski w końcu sierpnia 1945, a uruchomiona we wrześniu 1945 r. Produkuje obecnie kit, farbę, lakiery, emalie itd.

Miejska Wytwórnia Farmaceutyczna
ul. W. K.-s. Witolda Nr. 72—76.

Zabezpieczona 23 maja, uruchomiona mogła być dopiero w końcu marca 1946 r., gdyż do tego czasu zajęta była przez władze wojskowe. Produkować będzie preparaty ziołowe, tabletki i preparaty galenowe.

Wytwórnia Wód Gazowych, ul. Reben Nr. 12.

Zabezpieczona 23 maja 1945 r. i po dwóch tygodniach uruchomiona. Produkuje wodę sodową i lemoniady.

Laboratorium Farmaceutyczne, ul. Ustronie Nr. 1—3.

Zabezpieczone w początkach czerwca 1945 r., po miesiącu zostało częściowo uruchomione. Produkuje preparaty ziołowe, maście lecznicze i inne preparaty.

Miejski Skład Szkła Aptecznego, ul. Słodowa Nr. 18.

Zabezpieczony został w czerwcu 1945 r. Posiada na składzie szkło apteczne i drogeryjne.

Miejska Pralnia Chemiczna Parowa i Farbiarnia,
ul. Opolska Nr. 180.

Zabezpieczona w lipcu 1945 r., uruchomiona została dopiero z dniem 1.I.1946 r., gdyż stan budynku wymagał kapitalnego remontu, który został przeprowadzony.

Miejskie Zakłady Kąpielowe, ul. Teatralna Nr. 10—12.

Zabezpieczone zostały w dniu 16 maja i w tydzień później uruchomione. Początkowo w minimalnym za-

kresie, gdyż koniecznym był poważny remont. Odbudowano krytą pływalnię 5-cio torową, w której odbywają się zawody pływackie. Obecnie zakład odremontowany jest w 50%. — Remont trwa dalej.

Rzeźnia Miejska, ul. Lignicka 102.

Zabezpieczona w maju 1945 r. Pracuje od lipca. Budynki uległy bardzo dużemu zniszczeniu. Częściowo remont został przeprowadzony i przeprowadzany jest w dalszym ciągu.

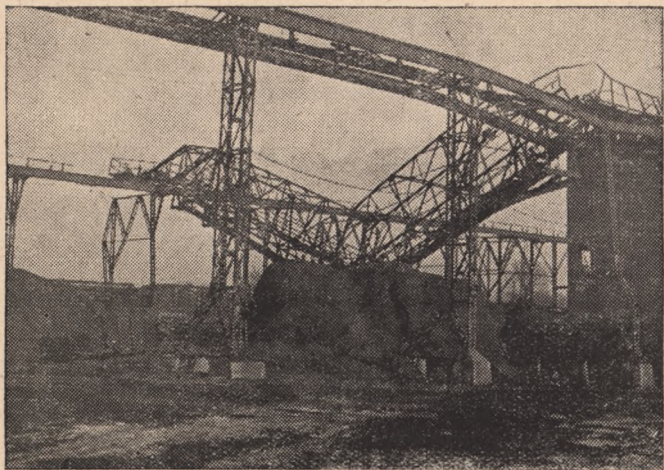
H O T E L E.

Hotel Miejski „MONOPOL” posiada 54 pokoje odremontowane. dalsze 20 w remoncie. Przy Hotelu „Monopol” jest prowadzona we własnym zakresie restauracja.

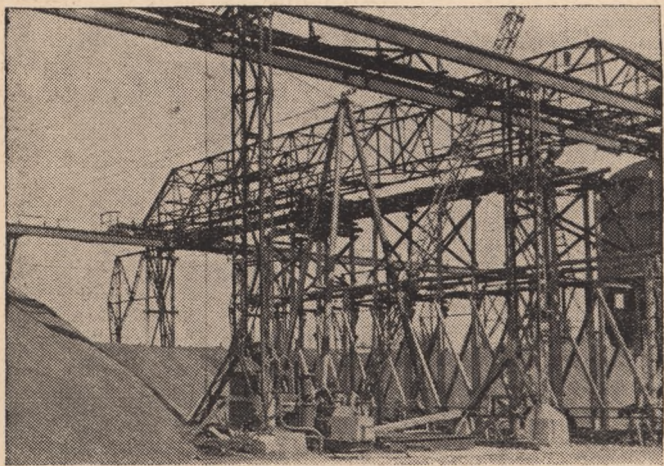
Hotel Miejski „POLONIA”. Odremontowanych pokoiów 81. — Dalsze 29 w remoncie.

Hotel Miejski „PIAST”. — Odremontowanych 55 pokoiów.

Dział Statystyczny



ELEKTROWNIA GŁÓWNA WE WROCŁAWIU
Przesuwnica węglowa w maju 1945 r.



ELEKTROWNIA GŁÓWNA WE WROCŁAWIU
Przesuwnica węglowa w maju 1946 r.

WROCLAW.

I. Położenie geograficzne.

1. Szerokość geograficzna	51° 6' 42"
2. Długość geograficzna	17° 5' 17"
3. Wzniesienie ponad poziom morza	117 m.
4. Rozciągłość z południa na północ wynosi	14 km.
5. Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi	24 km.

II. Powierzchnia.

1. Ogólny obszar miasta	17509 ha
2. Grunty orne	6972 „
3. Lasy	780 „
4. Łąki i pastwiska	2114 „
5. Drogi i tory kolejowe	2060 „
6. Wody	706 „
7. Ogródki działkowe	485 „
8. Place sportowe i rozrywkowe	242 „
9. Plantacje, parki itp.	676 „
10. Budynki i podwórza	2992 „
11. Nieużytki	482 „
12. Długość Odry w granicach miasta	26 km.

Uwaga: dane z 1939 r.).

Miejska Zawodowa Straż Pożarna.

Składa się 5 oddziałów.

Stan osobowy na 1.IV.1946: 1 oficer i 95 szeregowych.

Stan wozów pożarniczych: autopogotowia 3, auto-drabina mechaniczna 1, wóz rekwizytowy z przyczepką na armatę wodną 1, autocysterna 1.

Liczba pożarów.

Miesiące	P o ż a r y	
1946 r.	wielkie	małe
Styczeń	16	20
Luty	12	11
Marzec	15	13

II. KLIMAT

Przeciętne wieloletnie

Miesiące	Tempera- tura powie- trza °C	Ciś- nienie powie- trza mm	Liczba opadów mm	Stosun- kowa wilgot- ność powie- trza ‰	Zachmu- rzenie średnie ¹⁾
Styczeń	2.8	753.6	27.0	84	7.2
Luty	1.1	752.8	28.6	82	7.1
Marzec	1.9	750.7	34.1	77	7.0
Kwiecień	7.7	750.3	36.0	70	6.6
Maj	13.0	751.1	55.3	66	6.2
Czerwiec	16.6	751.4	65.2	67	6.2
Lipiec	18.1	751.5	79.2	67	6.0
Sierpień	17.7	751.6	79.3	70	5.8
Wrzesień	13.8	749.7	48.0	73	5.8
Październik	8.8	752.4	36.0	79	6.5
Listopad	3.0	751.9	36.3	84	7.6
Grudzień	1.0	753.0	33.9	85	7.6
Przeciętne roczne	7.97	751.7	558.96	75 2	66

¹⁾ Stopnie do 0 do 10:0 niebo bez chmur, 10 całkowicie okryte chmurami.

III. LUDNOŚĆ.

*na podstawie sumarycznego spisu ludności w dniu
14.II.1946.*

Ogółem:	168.466
I. Obwód	28.831
II. „	69.884
III. „	17.958
IV. „	13.793
V. „	14.995
VI. „	10.792
VII. „	3.917
VIII. „	8.294

Uwaga: w 1939 r. liczba ludności wynosiła 629600 mieszkańców.

IV. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Małżeństwa

Mężczyźni w wieku	Razem	Kobiety w wieku				
		19 lat i mniej	20-24	25-29	30-39	40-49
19 lat i mniej	6	4	2	—	—	—
20-24	50	2	38	8	2	—
25-29	69	10	36	22	1	—
30-39	75	—	33	24	17	1
40-49	22	—	5	5	9	3
50 i więcej	5	—	1	—	2	2

Ogółem zawarto małżeństw: w styczniu 64, w lutym 84,
w marcu 79.

Ludność zameldowana (bez Niemców)

1946 r

Stan w dniu	Ogółem	Polacy zameldowani na pobyt			Obco- krajowy
		razem	stały	tymczasowy	
1. I.	34523	33927	26784	7143	596
1. II.	50371	49622	39476	10146	749
1. III.	61963	61162	52719	8443	801
1. IV.	74610	73876	64627	9159	824

Zgony

Polacy

Miesiące	Płeć	Ogółem	w wieku lat									
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	60 i więcej
Styczeń	M	14	—	—	—	1	1	4	2	3	2	1
	K	7	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—
Luty	M	16	—	1	—	1	3	2	5	3	1	—
	K	9	1	—	—	—	2	2	—	2	1	1
Marzec	M	47	7	—	3	3	5	7	7	9	4	2
	K	18	2	1	—	1	4	2	3	2	—	3

Urodzenia

1946 r.

Miesiące	Ogółem	Razem	Ślubn.	Nieślubn
Styczeń	266	59	51	8
Luty	164	50	43	7
Marzec	200	58	50	8

V. APROWIZACJA

Liczba wydanych kart żywnościowych

1946 r.

Miesiące	Ogółem	Rodzaje kart					Karty dodatkowe	
		I	II	III	IR	IIR	D	C
Stycz.-Luty	106 947	23034	1809	61422	15262	408	5012	2
Marzec	86 969	24747	1243	38569	16177	190	5743	300

Ubój Zwierząt Gospodarskich

W sztukach

1945 r.

Miesiące	Bydło rogате	Cieleta	Świnie	Owce i kozy	Konie
Styczeń	318	89	504	11	16
Luty	239	88	377	7	—
Marzec	338	147	270	10	—

Ubój Zwierząt Gospodarskich

W sztukach

1945 r.

Miesiące	Bydło rogате	Cieleta	Świnie	Owce i kozy	Konie
Sierpień	138	4	108	2	—
Wrzesień	360	58	465	48	2
Październik	613	111	932	124	4
Listopad	512	83	1263	109	29
Gрудzień	359	69	625	22	38

Produkty żywnościowe wydawane na kartki
w kilogramach na 1 osobę 1946 r.

P r o d u k t y	R o d z a j e k a r t e k					Dziec.
	I.	II.	III.	I. R.	II. R.	
S T Y C Z E Ń						
Chleb	10.—	8.—	6.—	7.—	5.—	—
Mąka pszenna	2.—	1.50	1.—	1.50	0.50	—
Kasza jęczmienna	2.—	1.50	1.—	1.50	0.50	—
Cukier	0.50	0.40	—	0.25	—	—
Kawa naturalna palona	0.08	0.06	—	0.04	—	—
Sól	0.40	0.40	0.20	0.30	0.20	—
Masło	0.30	—	—	0.30	—	—
Mięso	0.50	—	—	—	—	—
Ser tłusty UNRRA	0.50	—	—	0.25	—	—
Cukierki	—	—	—	—	—	0.30
Proszek do prania	—	—	—	—	—	—
Śledzie	—	—	—	—	—	—
Ser tłusty „Społem“	0.22	—	—	—	—	—
Mleko skondensowane	—	—	—	—	—	1 p-ka
Herbata naturalna	0.02	—	—	0.01	—	—
Tłuszcz	—	—	—	—	—	—

P r o d u k t y	R o d z a j e k a r t e k					Dziec.
	I.	II.	III.	I. R.	II. R.	
L U T Y						
Chleb	10.—	8.—	6.—	7.—	5.—	—
Mąka pszenna	2.—	1.50	1.—	1.—	—	—
Kasza jęczmienna	2.—	1.50	1.—	1.50	0.50	—
Cukier	0.50	0.40	—	0.25	—	—
Sól	0.40	0.40	0.20	0.30	0.20	—
Kawa naturalna palona	0.08	0.06	—	0.04	—	—
Herbata prawdziwa	0.02	—	—	0.01	—	—
Śledzie	—	—	—	0.50	—	—
Konserwy mięsne	1 p-ka	—	—	—	—	—
Mleko skondensowane	—	—	—	—	—	1 p-ka
Cukierki	—	—	—	—	—	0.30
Mydło do prania	0.227	—	—	—	—	—
Mydło toaletowe	0.106	—	—	—	—	—
Olej jadalny	0.50	—	—	—	—	—

P r o d u k t y	R o d z a j e k a r t e k					Dziec.
	I.	II.	III.	I. R.	II. R.	
M A R Z E C						
Chleb	8.50	6.50	5.—	6.—	4.—	—
Mąka pszenna	2.—	0.50	—	1.—	—	—
Kasza jęczmienna	1.—	0.50	—	0.50	—	—
Cukier biały	0.50	0.40	—	0.25	—	—
Sól	0.40	0.40	0.20	0.30	—	—
Kawa prawdziwa	0.08	—	—	0.04	0.20	—
Śledzie	1.—	0.75	—	0.30	—	—
Margaryna (masło)	0.50	—	—	0.20	0.20	—
Sardynki	1 p-ka	—	—	—	—	—
Konserwy mięsne	1 p-ka	—	—	—	—	—
Mydło do prania	0.68	—	—	—	—	—
Mydło toaletowe	0.16	—	—	—	—	—
Soda amoniakowa	—	0.35	—	—	—	—
Mleko skondensowane	—	—	—	—	—	1 p-ka
Mleko w proszku (chude)	—	—	—	—	—	0.25

IV. CENY DETALICZNE ważniejszych artykułów

94 6 r

Artykuły	22 I	5 II	19 II	5 III	19 III	5 IV
Chleb żytni 80 % 1 kg.	27	18	20	20	20	27
Bułka pszenna 1 szt.	5	5	5	5	5	5
Mąka pszenna 1 kg.	50	35	40	45	50	50
Kasza jęczmienna 1 kg.	35	28	30	35	35	40
Groch 1 kg.	35	35	40	40	40	40
Fasola biała 1 kg.	50	50	60	60	60	60
Mleko niezbierane 1 ltr.	40	35	35	35	32	35
Masło osełkowe 1 kg.	340	380	380	440	480	500
Ser biały twarogowy 1 kg.	50	60	80	120	80	80
Śmietana 1 ltr.	120	140	160	150	150	160
Jaja świeże 1 szt.	16	10	10	10	9	9
Mięso wołowe 1 kg.	200	200	220	260	260	280
Mięso cielece 1 kg.	200	200	220	280	260	240
Mięso wieprzowe 1 kg.	260	280	280	320	340	340
Kielbasa zwyczajna wieprzowa . 1 kg.	320	320	320	380	400	400
Słonina świeża 1 kg.	320	400	400	400	420	440
Smalec 1 kg.	400	480	480	480	520	550
Olej rzepakowy 1 kg.	200	220	230	250	280	280
Śledź 1 szt.	45	46	50	50	60	60

Artykuły	22 I	5 II	19 II	5 III	19 III	5 IV
Ziemniaki 1 kg.	6	6	7	7	7	8
Cebula 1 kg.	30	40	65	110	100	90
Kapusta kwaszona 1 kg.	50	50	60	65	70	80
Marchew świeża 1 kg.	15	18	20	25	25	30
Buraki ćwikłowe 1 kg.	17	20	20	25	30	35
Jabłko I gatunek 1 kg.	100	120	130	140	140	150
Jabłko II gatunek 1 kg.	80	90	100	100	100	110
Cukier biały kryształ 1 kg.	180	160	200	220	220	220
Sól biała 1 kg.	20	20	20	20	20	20
Drożdże świeże 1 kg.	500	500	600	600	600	600
Kawa naturalna palona 1 kg.	1800	1400	1600	1600	1600	1600
Kawa zbożowa 1 kg.	40	50	50	50	50	50
Herbata prawdziwa 1 kg.	1800	2000	2000	2000	2000	2000
Tytoń 1 kg.	800	800	900	900	900	1000
Węgiel kamienny 1 kg.	12	12	12	12	12	12
Nafta 1 ltr.	60	50	60	55	50	50
Zapałki 1 p.	5	3	3	3	3	3
Mydło do prania 1 kg.	180	200	200	200	200	200
Proszek do prania 1 kg.	40	40	40	40	40	40
Gazeta 1 szt.	2	2	2	2	2	2

VII. PRZEMYSŁ, HANDEL I RZEMIOSŁO

Zakłady przemysłowe.

Stan na 15.III.1946.

1. Przemysł Metalowy.

Fabryka Wagonów	1
„ Obrabiarek	1
„ Wodomierzy	1
„ Maszyn Piekarskich	1
„ Pomp Skrzydełkowych	1
Odlewnia Metali Kolorowych i Żeliwa	1
Fabryka Wyrobów Blaszanych	1
„ Śrób i Nitów	1
Walcownia Aluminium	1
Wytwórnia Instrumentów Dentystycznych	1
Fabryka Wag i Remontu Maszyn Gospodarczych	1
„ Wyrobów Metalowych	3

2. Przemysł Chemiczny.

Fabryka Mydła	1
„ Baterii	1
„ Sztucznego Lodu i Chłodzi	1

3. Przemysł Przetworów Papierowych.

Wytwórnia Zeszytów i Ksiąg Papierowych	1
--	---

4. Przemysł Budowlany.

Fabryka Papy	3
„ Izolacji Ciepłej	1
„ Betonu	3

5. Przemysł ceramiczny.

Fabryka Fajansu	2
-----------------	---

6. Przemysł Włókienniczy.

Fabryka Sztucznego Jedwabiu.	1
------------------------------	---

7. Przemysł Konfekcyjny.

Fabryka Konfekcyjna.	11
----------------------	----

8. Przemysł Drzewny.

Fabryka Mebli	2
---------------	---

Zakłady Przemysłowe (przygotow. do uruchomienia).

1. Przemysł Metalowy.

Fabryka Hydrometrów	1
„ Sygnałów do Parowozów	1
„ Wyrobów Metalowych	1

2. Przemysł Chemiczny.

Fabryka Chemiczna	1
„ Superfosfatu	1

3. Przemysł Elektrotechniczny.

Fabryka Aparatów Elektrotechnicznych	1
--------------------------------------	---

4. Przemysł Przetworów Papierowych.

Fabryka Torebek i Opakowania	1
------------------------------	---

5. Przemysł Drzewny.

Zakład Stolarski	1
------------------	---

Zakłady przemysłowe prywatne.

Stan w dniu 10.III.1946.

Wyszczególnienie rodzajów	Liczba
Fryzjerskie	110
Krawieckie	99
Szewskie	91
Ślusarskie	59
Mechaniczne, garaże	58
Stolarskie i ciesielskie	53
Budowlane	51
Elektrotechniczne	46
Wytwórnice różne	28
Transportowe	27
Magazyny, składy i place	27
Instalacyjne	26
Malarskie i lakiernicze	22
Pralnie i magle	21
Reperacyjne rowerów	16
Radiotechniczne	16
Kominiarskie	14
Szklarskie	14
Kapelusznicze i czapnicze	13
Blacharskie	13
Kuśnierskie	10
Kowalskie	10
Zduńskie	6
Introligatorskie	6
Drukarskie	2
Różne inne	115

Zakłady handlowe prywatne.

Stan w dniu 1.IV.1946.

Wyszczególnienie branż	Liczba
Żywność, owoce, warzywa	953
Restauracje, bary	258
Masarnie, wędliniarnie	192
Kawiarnie, cukiernie	169
Piekarnie	148
Bławat, galanteria, konfekcja, tekstyle	228
Apteki, drogerie, kosmetyka	56
Księgarnie, artykuły kancelaryjne	49
Zegarmistrzostwo, złotnictwo	39
Optyka, fotografia	33
Artykuły żelazne, narzędzia rolnicze	27
Artykuły domowe, szkło, porcelana, naczynia	20
Artykuły techniczne, rowery	15
Hotele, pensjonaty, domy noclegowe	12
Farby, artykuły malarskie	8
Obuwie, skóry, artykuły szewskie	8
Hurtownie handlowe	7
Artykuły budowlane	5
Elektrotechnika, radio	4
Opał	3
Artykuły samochodowe	3
Transport	1

VIII. P R A C A

Działalność Urzędu Zatrudnienia

1946 r.

Miesiące	Zarejestrowano poszuk. pracy		Zgłoszono wolnych miejsc		Zapośredni- czono	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.
Styczeń	1807	786	914	57	1408	556
Luty	2625	879	1764	304	2316	855
Marzec	2822	1332	1529	301	2367	824

Uwaga: M mezczyzna, K kobieta

Marzec 1946 r.

Miesiące	Liczba stołówek	Liczba stołowników	
		Polacy	Niemcy
Styczeń	180	32 599	
Luty	194	23 130	10 258
Marzec	201	25 750	—

Personel Lekarski

Lekarze	Dentyści	Akuszerki	Felczerzy
70	25	15	3

Szpital

	Liczba szpitali	Liczba łózek
Ogółem	12	2287
W tym miejskich . .	5	1099

Ośrodki Zdrowia

Ogółem 7

w tym:

Poradnia przeciwgruźlicza dla dorosłych

„ „ „ dzieci 1

Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem 1

Liczba zachorowań na choroby zakaźne

	Styczeń	Luty	Marzec
Dur brzuszny	177	49	35
„ plamisty	—	2	—
Czerwonka	17	6	5
Płonica	3	7	8
Błonica	32	32	23
Krzusiec	1	4	9
Gruźlica	9	4	7
Odra	—	1	4
Róża	—	—	1
Nagminne zapalenie opon mózgowych	—	—	1

X. ZRZESZENIA

Związki Zawodowe

Stan na 15. IV 1946.

Liczba Związków Zawodowych: 30; liczba członków: 22240.

Wyszczególnienie:

Pracowników	Samorządowych i Użyteczni Publicznej
„	Poligraficznych
„	Przemysłu Odzieżowego
„	Metalowców
„	Bankowych i K. O.
„	Przemysłu Spożywczego
„	Skarbowych
„	Poczt i Telegrafów
„	Państwowych
„	Przemysłu Budowlanego
„	Nauczycielstwa Polskiego
„	Spółdzielczych
„	Kolejowych
„	Leśnych i Przemysłu Drzewnego
„	Gastronomicznych
„	Dziennikarzy i Literatów
„	Polskiego Radia
„	Przemysłu Włókienniczego
„	Instytucji Społecznych
„	Filmu Polskiego
„	Sądowych i Prokuratury
„	Transportowych
„	Przemysłu Chemicznego
„	Administratorów i Dozorców
„	Biurowych i Handlowych
„	Służby Zdrowia
„	Przemysłu Naftowego
„	Muzyków
„	Robotników i Pracowników Rolnych.

XI. SPORT

Związki Sportowe

Nazwa związku	S e k c j e:			
	Piłki nożnej	Boks	Pływacka	Lekko- atletyczna
A. Z. S.	1	—	1	1
Burza	1	—	—	—
M. O.	1	—	—	—
I. W. K. S.	1	1	1	1
Semafor	1	—	—	—
Odra	1	1	—	—
P. K. S.	1	—	—	—
O.M.T. U.R.	1	—	—	—
Pawag	1	1	—	—
M. K. S.	1	—	—	—

MIEJSKIE ZAKŁADY KOMUNIKACYJNE

Tramwaje

Linie	Daty uruchomienia	Długość trasy
1	22 sierpnia 1945	6 560 km.
2	6 października 1945	5 290 km.
3	22 grudnia 1945	2 300 km.
4	24 stycznia 1946	9 100 km.
5	w marcu 1946	7 220 km.
R a z e m		18 760 km.

Autobusy

Linie	Daty uruchomienia	Długość trasy
A	22 sierpnia 1945	2 450 km.
B	31 października 1945	6 500 km.
C	10 grudnia 1945	5 650 km.
D	1 marca 1946	4 160 km.
R a z e m		18 760 km.

Liczba sprzedanych biletów

Miesiące	Ogółem	Tramwaje	Autobusy
Sierpień 1945	74 876 szt.	63 672 szt.	11 204 szt.
Wrzesień 1945	699 833 „	580 030 „	79 867 „
Październik 1945	976 833 „	860 898 „	115 935 „
Listopad 1945	1 123 667 „	1 020 416 „	103 252 „
Grudzień 1945	1 148 945 „	1 117 683 „	31 262 „
Styczeń 1946	1 450 221 „	1 402 669 „	47 252 „
Luty 1946	1 358 748 „	1 314 229 „	44 519 „
Marzec 1946	1 586 730 „	1 528 285 „	58 445 „

XII. Działalność Miejskich Zakładów Użyteczności Publicznej.

	Styczeń	Luty	Marzec
1. WODOCIĄGI			
Długość sieci	236 438 m	242 659 m	253 167 m
Oddano wody do użytku	850 000 m	667 000 m	762 570 m
Liczba budynków włączonych do sieci	3 931	4 278	4 667
2. ELEKTROWNIA			
Długość sieć elektrycznej			
w kablach podziemnych	312 km	335 km	335 km
w kablach napowietrznych	340 „	340 „	342 ⁵ „
Wyprodukowano energii elektrycznej	6 148 410 kWh	5 672 540 kWh	6 269 870 kWh
Liczba czynnych liczników elektr.	44 400	44 000	44 000
3. GAZOWNIA			
Wyprodukowano gazu świetlnego miejsk.:	682 400 m	720 000 m	867 420 m
„ „ generatorowego	1 687 564 m	1 835 000 m	1 957 573 m
„ koksu	1 338 053 kg	1 456 000 kg	1 270 000 kg
„ smoły pogazowej	87 520 „	98 000 „	14 650 „
„ przedproduktów	17 300 ltr	18 200 ltr	25 100 ltr
„ benzolu motorowego	7 200 „	8 000 „	14 650 „
„ prądu elektrycznego	74 562 kWh	5 000 kWh	940 kWh
4. ZAKŁAD OCZYSZCZANIA MIASTA			
Usunięto gruzu	1 050 ton	1 600 ton	1 600 ton
Wywieziono popiołu i śmieci	1 500 „	1 400 „	2 000 „

Miejska Zawodowa Straż Pożarna

Składa się z 5 oddziałów.

Stan osobowy na 1. IV. 1946: 1 oficer i 95 szeregowych.

Stan wozów pożarniczych: autopogotowia 3, autodrabina mechaniczna 1, wóz rekwitowy z przyczepką na armatę wodną 1, autocysterna 1.

Liczba pożarów

1946 r.

Miesiące	P o ż a r y	
	wielkie	małe
Styczeń	16	20
Luty	12	11
Marzec	15	13

Miejskie Zakłady Kąpielowe

Marzec 1946 r.

Wyszczególnienie	Frekwencja
Basen	520
Wanny I klasy	2974
Wanny II klasy	3256
Parówki	286

XIII. SZKOLNICTWO i opieka nad dzieckiem

Rodzaj szkół, zakładów	Liczba szkół, zakładów	Liczba uczn., dzieci
Przedszkola	3	153
Zakł. wychowawcze	3	171
Szkoły powszechne	22	2509
Szkoły średnie ogólnokształcące	1	1158
Szkoły zawodowe	2	490
Liceum pedagogiczne	1	87

Studenci Uniwersytetu

według kierunku studiów, roku studiów i płci

Stan w dniu 25.II 1946.

Rok studiów	Ogółem	Słuchacze zwyczajni		Słuchacze nadzwyczajni	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Wydział Humanistyczny					
0	6	5	1	—	—
1	141	57	84	—	—
2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—
Wydział Prawno-Administracyjny					
0	16	12	4	—	—
1	507	210	70	185	42
2	37	13	10	31	3
3	40	17	1	18	4
4	39	11	4	21	3
Wydział Nauk Przyrodniczych					
0	—	—	—	—	—
1	84	38	46	—	—
2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—
Wydział Lekarski					
0	37	18	19	—	—
1	314	134	180	—	—
2	106	52	54	—	—
3	49	26	23	—	—
4	—	—	—	—	—
Wydział Medycyny Weterynaryjnej					
0	2	—	—	2	—
1	208	173	35	—	—
2	29	24	5	—	—
3	32	29	3	—	—
4	39	30	9	—	—
Wydział Rolniczy					
0	14	12	2	—	6
1	127	85	17	19	—
2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—
Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii					
0	6	3	3	—	—
1	43	11	32	—	—
2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—

Studenci Politechniki
według kierunku studiów, roku studiów i płci

Stan w dniu 25 II 1946

Rok studiów	Ogółem	Słuchacze zwyczajni		Słuchacze nadzwyczajni	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
Wydział budowy maszyn i elektrotechniki					
0	56	56	—	—	—
1	216	215	1	—	—
2	—	—	—	—	—
3	18	18	—	—	—
4	17	17	—	—	—
Wydział Hutniczy					
0	16	16	—	—	—
1	102	96	2	3	1
2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—
Wydział Inżynierii Budowlanej					
0	51	51	—	—	—
1	214	210	4	—	—
2	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—

Uwaga: O w rubryce rok studiów oznacza kurs przygotowawczy dla studentów, którzy nie mają świadectwa dojrzałości.

Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych i Wyższa Szkoła Muzyczna — w stadium organizacji.

XIV. OPIEKA SPOŁECZNA.

1. Wydano bezpłatnych obiadów:

w grudniu	1945	1004
„ styczeniu	1946	707
„ lutym	„	1145

2. Udzielono bezpłatn. noclegów: w grudniu 991.

3. Udzielono w 1945 r. 1621 zapomóg, na łączną sumę 310010 zł.

XV. ŻYCIE KULTURALNE

1. Teatry i kinematografy

Miesiące	Teatr Miejski		Teatr Ludowy		Kinematograf		
	Liczba imprez	Liczba sprzedanych biletów	Liczba imprez	Liczba sprzedanych biletów	Liczba kinematografów	Liczba seansów	Liczba sprzedanych biletów
Grudzień 945	15	7600	11	5016	4	208	47512
Styczeń 946	15	8345	4	2486	5	282	69796
Luty 946	18	8589	11	4778	5	260	72453
Marzec 946	27	9564	11	4487	5	284	84143

2. Przedstawienia w Teatrze Miejskim według rodzaju imprez

Miesiące	Ogółem	Komედie	Koncerty	Opery	Gościnnie występ.
Grudzień 1945	15	7	1	6	1
Styczeń 1946	15	10	1	—	4
Luty 1946	18	8	2	5	3
Marzec 1946	27	26	—	—	1

Liczba zarejestrowanych rowerów

Stan na	Rowery			Motorowery
	Razem	męskie	damskie	
15 lutego	2700	1909	791	190
1 kwietnia	5455	4312	1143	300

3. Biblioteki i świetlice

Liczba bibliotek (wypożyczalni książek) 10, świetlic 39.

XVI. RÓŻNE

Liczba zarejestrowanych samochodów i motocykli (na NN stałych)

Miesiące	Samochody						Motocykle
	Razem	osobowe	autobus.	ciężkie	ciągące	spacjal.	
Grudz. 1945	403	185	—	213	3	1	59
Stycz. 1945	639	359	4	261	3	2	98
Luty 1946	473	241	5	214	9	4	39

Ilość wykonanych wagonokilometrów Autobusy

Miesiąc	Wagonokilometry		
	wag.silnikowe	wag.doczepne	razem
r. 1945			
VIII	3 063	572	3 635
IX	9 200	1 388	10 588
X	12 453	802	13 255
XI	19 015	650	19 665
XII	12 839	924	13 763
r. 1946			
I	15 615	1 026	16 641
II	12 625	901	13 526
III	19 235	1 497	20 732
Razem	104 045	7 760	111 805

Ilość wykonanych wagonokilometrów Tramwaje

Miesiąc	Wagonokilometry		
	wag.silnikowe	wag.doczepne	razem
r. 1945			
VIII	8 105	774	8 879
IX	36 716	29 073	65 789
X	66 504	43 304	104 808
XI	82 754	57 527	140 281
XII	118 118	78 368	196 486
r. 1946			
I	138 942	79 565	218 507
II	129 978	80 062	210 040
III	178 304	114 848	293 152
Razem	759 421	463 521	1 242 942

Ilość przewiezionych pasażerów

Miesiąc	Tramwaje	Autobusy	Razem
r. 1945			
VIII	63 672	11 204	74 876
IX	580 030	79 867	659 897
X	860 898	116 024	976 922
XI	1 020 415	103 252	1 123 667
XII	1 117 683	33 405	1 151 088
r. 1946			
I	1 402 669	47 552	1 450 221
II	1 498 945	50 486	1 549 431
III	1 415 022	72 553	1 987 575

Długość linii autobusowych i tramwajowych

Miesiąc	Tramwaje km	Autobusy km
r. 1945		
VIII	5 280	6 820
IX	6 560	7 740
X	9 800	13 690
XI	11 860	10 980
XII	14 160	14 250
r. 1946		
I	19 260	14 600
II	19 260	14 600
III	25 060	14 900

Nadestane

PIERWSZY ROK DZIAŁALNOŚCI „SPOŁEM” NA TERENIE DOLNEGO ŚLĄSKA

Upływa rok od momentu, gdy „Społem” przystąpiło równolegle z innymi instytucjami do budowania państwowości polskiej na odzyskanym po setkach lat niewoli Dolnym Śląsku. Zadaniem „Społem” było założenie w tym najdalej na zachód wysuniętym województwie szerokiej sieci placówek ruchu spółdzielczego, nierozzerwalnie związanego z ruchem mas ludowych naszego kraju.

Dużo można by pisać o trudnościach, z jakimi spotykali się pionierzy nasi z chwilą przystąpienia do pracy, o trudnościach, które leżały poza nami, i w nas samych. Nie będziemy tych rzeczy poruszać, gdyż towarzyszyły one każdej organizacji, każdej grupie operacyjnej, która podjęła pracę w nowych, powojennych warunkach w terenie zniszczonym, pozbawionym komunikacji, fachowców, dostatecznej ilości pracowników w ogóle, oraz potrzebnej ilości monety obiegowej.

Należy tu podkreślić tylko jedno — trudności te łamały i zrażały ludzi słabych, pozbawionych silnej wiary w sprawę i siebie. Kto czuł w pokonywaniu przeciwności zadowolenie wewnętrzne, dla kogo drobne czy większe osiągnięcia były sukcesem osobistym, co więcej — bodźcem do dalszej pracy — ten został.

Decyzja zorganizowania Dolnośląskiego Okręgu „Społem” zapadła w Zarządzie Zw. Gosp. Sp. R. P. „Społem” w maju 1945 r.

Do organizowania Okręgu wyznaczony został obecny jego dyrektor ob. Karpowski Czesław, który w pierwszej połowie czerwca ub. roku stawiał się w Legnicy, tymczasowej siedzibie Pełnomocnika Rządu na Okręg Administracyjny Dolnego Śląska. W owym okresie „legnickim” zdołano dzięki wydatnej pomocy ob. mgr. Piaskowskiego zorganizować obsadę Oddziałów w Zielonej Górze (obecnie powiat ten należy do Poznańskiego), w Żeganiu, Legnicy, Głogowie i Brzegu. Dalsze placówki były tworzone w porozumieniu z Woj. Wydziałem Aprow. i Handlu po przeniesieniu siedziby Okręgu do Wrocławia. Jesienią ub. roku Okręg dysponował już 11 Oddziałami i 10-ma Składowicami. Obecnie Okręg Dolno - Śląski Zw. Gosp. Spół. R. P. „Społem” rozporządza: Oddziałem Rolniczym, Mleczarsko - Jajczarskim, Działami: Transportowym,

Spożywczym, Produkcji, oraz 11-ma Oddziałami i 13-ma Składnicami powiatowymi.

Stan zatrudnienia.

Większy napływ pracowników dał się zauważyć w miesiącu październiku ub. roku. Wielu jednak tuż po zaangażowaniu opuszczało pracę. Sytuacja wymagała szybkiego znalezienia ludzi nowych, którzy by z miejsca podjęli pracę na terenie całego województwa. Przyjmowano więc tych, którzy godzili się na istniejące warunki, choć często był to element niefachowy i niezwiązany dotąd z ruchem spółdzielczym. Jeszcze w miesiącu grudniu ub. roku pracowało w Okręgu tylko około 10% spółdzielców.

Obecnie ilość zatrudnionych we wszystkich placówkach wraz z Okręgiem wynosi ok. 800 osób. Powiaty północne mocno zniszczone wojną, nie przyciągają do siebie osadników, stąd placówki te cierpią tu poważnie na brak fachowców i personelu w ogóle. Wręcz odmiennie przedstawia się sytuacja w powiatach południowych województwa.

Podjęte prace.

W pierwszym okresie działalności chodziło przede wszystkim o zabezpieczenie ocalałych magazynów i zapasów, oraz o zorganizowanie w czasie możliwie najszybszym rozdziału produktów żywnościowych między przybyłych na Dolny Śląsk pracowników, bądź przesłanie pewnych artykułów, np. zboża), do województw wyznaczonych przez Centralę. Z remanentów poniemieckich — placówki Okręgu przejęły poważniejsze partie we Wrocławiu, mniejsze w Jeleniej Górze. W pozostałych Oddziałach i Składnicach „Społem” przejęto drobne ilości towarów, najczęściej będących artykułami pierwszej potrzeby.

Przystąpiono do remontowania składów, budynków i lokali. Kosztem 400.000 zł. odnowiony został dom przy ul. Krasińskiego 15, gdzie mieszczą się tymczasowo biura Okręgu. Na ukończeniu jest remont (koszt ok. 3.600.000 zł.) właściwego gmachu Okręgu „Społem” przy ul. Gen. Dąbrowskiego 46. Doprowadza się do stanu użytkowania warsztaty naprawcze i garaże, oraz magazyny Oddziału Mleczarsko - Jaj-

czarskiego. Ogrom wysiłku pochłonęły prace remontowe w Porcie Miejskim na rzece Odrze. Dzięki dużemu zrozumieniu okazanemu nam w tej sprawie przez Prezydenta m. Wrocławia, inż. Wachniewskiego, mogliśmy w krótkim stosunkowo czasie odrestaurować nadszarpnięte budynki, elewator, magazyny i kilka dźwigów.

Prace związane ze wsią.

Zgodnie z dyrektywą, placówki „Społem” zajęły się zbieraniem świadczeń rzeczowych na terenie całego województwa. Ilość zebranego zboża wynosi 41.000 ton, podczas gdy wyznaczony kontyngent przewidywał ton. 40.000.

12.000 ton zboża przejęto od Armii Czerwonej ze stu prawie punktów. Placówki „Społem” zajęły się hurtowym rozprowadzaniem artykułów przydziałowych, rozprowadzaniem nasion na akcję siewną, oraz sprzedaż artykułów komercyjnych. Sprzedaż tych ostatnich miała zgodnie z uchwałą Rządu tworzyć podstawę funduszu aprowizacyjnego przekazywanego Ministerstwu Apropowizacji i Handlu, nadto miała na celu zahamowanie tendencji zwyżkowej cen w sklepach prywatnych.

W zakresie produkcji.

W pierwszym okresie pracy stan posiadania Okręgu był bardzo nikły. Ostatnie uchwały Rządu Jedności Narodowej o upaństwowieniu wielkiego przemysłu i przekazaniu przemysłu spożywczego pod zarząd Związku Gosp. Spół. R. P. „Społem” — sytuację tę odmieniło.

Okręg nasz prowadzi obecnie 3 browary, (w Miechowie — pow. Jelenia Góra, w Nowej Rudzie — pow. Kłodzko i w Brzegu), fabrykę octu w Wałbrzychu oraz zainteresowany jest w przejęciu około 50-ciu zakładów przemysłu spożywczego (młyny, wytwórnie marmelady, konserw, cukierków, palarnię kawy, drożdżownię, browary itp.).

Obroty.

Miarą rozwoju działalności gospodarczej Okręgu jest wzrost obrotów uwidoczniomych w następujących cyfrach:

rok 1945

sierpień	—	1.000.000	zł.
wrzesień	—	6.000.000	„
październik	—	14.000.000	„
listopad	—	27.000.000	„
grudzień	—	46.000.000	„

Rok 1946.

styczeń	—	50.000.000	zł.
luty	—	90.000.000	„
marzec	—	120.000.000	„

Wzrost tych kwot wskazuje na wysiłek interwencji dla utrzymania poziomu cen rynkowych.

Szkolenie i akcja społeczna.

W miesiącu kwietniu Okręg zorganizował pierwszy kurs dla Dolnośląskich działaczy spółdzielczości, delegowanych przez wszystkie demokratyczne partie polityczne. Najzdolniejsi zostali z miejsca skierowani do odpowiednich funkcji w terenowych Oddziałach „Społem”. Akcja szkoleniowa pochłania poważne fundusze, niemniej jednak — uważamy ją za niezmiernie ważną i pilną. W czerwcu b. r. odbędzie się kurs drugi.

Placówki Okręgu biorą żywy udział nie tylko w pracach społecznych ściśle związanych ze spółdzielczością, ale i w akcjach o charakterze ogólnym. Oddziały terenowe „Społem” wpłaciły powiatowym komitetom Pomocy Zimowej przeszło 400.000 zł.

Prace wykonywane poza kompetencjami Okręgu.

Sytuacja terenu wymagała szybkiego przystąpienia do organizowania spółdzielni, tej najbardziej bliskiej i potrzebnej człowiekowi pracy placówki. Początkowo z powodu braku innych do tego przeznaczonych instytucji (spółdzielnie Rolniczo - Handlowe, Związek Rewizyjny Spółdzielni R. P.), kierownictwo naszych oddziałów w terenie pomagało miejscowej ludności w tworzeniu spółdzielni. Obecnie w każdym mieście powiatowym znajduje się Spółdzielnia Powszechna (niektóre dość duże, liczące po 30 do 40 sklepów, piekarnie itp.). Obok Spółdzielni Powszechnych w większości miast powiatowych zorganizowano Spółdzielnie Rolniczo - Handlowe. Ilość spółdzielni w powiatach jest dość niejednolita. Waha się w granicach od 3 do 14. W szeregu miast niepowiatowych powstały Rejonowe Spółdzielnie Rolniczo-Handlowe.

Plany na przyszłość.

Minął rok działalności gospodarczej „Społem” na terenie województwa Dolnośląskiego.

Popelniane były pewne błędy, lecz jednocześnie mamy namacalne dowody, że praca nie poszła na marne. Najpilniejszymi zadaniami na najbliższą przyszłość jest ściślejsze zespolenie się z powstałymi spółdzielniami oraz tworzenie na zdrowych zasadach samorządu spółdzielczego w całym województwie. Niech samorząd ten pozwoli każdemu obywatelowi, każdemu członkowi klasy robotniczej i chłopskiej widzieć w sposób najbardziej konkretny dobrodziejstwa spółdzielczej gospodarki — którą reprezentuje „Społem”.

D. E.

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU. PL. TEATRALNY 2. R o d z a j e o p e r a c j i.

A. Obrót czekowy.

Obrót czekowy PKO zwłaszcza bezgotówkowy stanowi uzupełnienie obrotu pieniężnego. Szybki rozwój obrotu czekowego we wszystkich krajach dowodzi najlepiej, jakie wybitne znaczenie posiada on dla rozwoju życia gospodarczego.

Obrót czekowy jest:

a) *prosty i wygodny.* Uczestnik obrotu czekowego może dysponować wkładami na koncie, wypełniając przy swym biurku blankiety przelewowe i czekowe. Chodzenie na pocztę i starania o płynną gotówkę stają się zbędne.

b) *pewny.* Uczestnik obrotu czekowego PKO nie ma potrzeby przechowywania u siebie w mieszkaniu lub w lokalu przedsiębiorstwa większych sum pieniężnych; nie obawia się przeto strat z powodu kradzieży, pożaru lub sprzeniewierzenia.

Zlecenia uczestnika obrotu czekowego wykonuje PKO punktualnie i dokładnie.

c) *tani.* Niskie opłaty od wpłat nadawanych blankietami nadawczymi i wypłat dokonanych w obrocie czekowym — wykazują korzyści, jakie daje posiadanie konta czekowego.

Przelewy z konta na konto są wolne od opłat.

Obrót czekowy może zastąpić w wielu instytucjach i przedsiębiorstwach kasjera i księgowego.

Tajemnica wkładów PKO

PKO zapewnia uczestnikom obrotu czekowego bezwzględną tajemnicę co do stanów i obrotów na koncie.

Rejestracja przedwojennych wkładów czekowych.

PKO przystąpiła do rejestracji przedwojennych wkładów czekowych. Rejestracji należy dokonać w tym Oddziale PKO, w którym konto czekowe było prowadzone. Wkłady czekowe złożone na kontach, które były prowadzone w Oddziale PKO we Lwowie i Wilnie należy rejestrować w Oddziale PKO w Krakowie.

Obrót oszczędnościowy.

Jednym z zasadniczych elementów działalności PKO jest prowadzenie obrotu oszczędnościowego, polegającego na przyjmowaniu wkładów, ich oprocentowaniu i zwracaniu częściowo lub całkowicie na żądanie wkładców.

Przywileje.

Aby obrót oszczędnościowy PKO uczynić bardziej powszechnym, nadano wkładcom ustawowo szereg przywilejów.

1. *Tajemnica wkładców.* Przede wszystkim podkreślić tu należy ustawowo zagwarantowaną tajemnicę wkładców.

2. *Zwolnienie od zajęcia (sekwestru).* Wkłady w PKO złożone na książeczki oszczędnościowe zwolnione są od zajęcia (sekwestru) do wysokości ustawą określonej.

3. *Kaucje i wadia.* Książeczki oszczędnościowe mogą być przyjmowane jako kaucje i wadia oraz służyć do lokowania funduszy osób małoletnich i pozostających pod kuratelą.

4. *Odsetki wolne od podatku dochodowego.* Odsetki od wkładów oszczędnościowych w PKO wolne są od podatku dochodowego.

Dział finansowy PKO.

1. *Bilety skarbowe.* PKO jest placówką sprzedaży biletów skarbowych.

2. *Premiowana Pożyczka Odbudowy Kraju*. PKO jest placówką przedpłat i subskrypcji Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju 1946 r.

3. *Kupno i sprzedaż walut*. W związku z nadaniem PKO praw banku dewizowego dokonywuje PKO kupna i sprzedaży walut zagranicznych.

4. *Przekazy zagraniczne*. Jednocześnie nawiązywane są przerwane przez wojnę stosunki z korespondentami, co ułatwi przekazywanie pieniędzy z kraju i do kraju.

Dział ubezpieczeń na życie.

PKO przystąpiła do rejestracji polis ubezpieczeń na życie.

Rejestrację przeprowadzają wszystkie Oddziały PKO.

Oddziały P. K. O.

znajdują się w następujących miejscowościach:

Katowice

Kraków

Lublin

Łódź

Poznań

Bydgoszcz

Gdynia z ekspozyturą w Gdańsku

Rzeszów

Szczecin

Warszawa z ekspozyturą na Pradze

Wrocław



121 -
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. E. Smółki w Opolu

nr inw.:

10061

Syg.:

S

KSIEGARNIA
ANTYKWARIAT



005205

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

1665 S



001-001665-00-0

ZBIORY ŚLĄSKIE
Syg.: